

PRIPRAVE NA REORGANIZACIJO SOCIALISTIČNE ZVEZE PO NAPOTILIH V. KONGRESA SZDL

Mnenja o vlogi krajevnih odborov SZDL

Minuli teden je Predsedstvo Okrajnega odbora SZDL Koper pod vodstvom predsednika Gustava Guzeja na razširjeni seji razpravljalo o potekanju priprav za organizacijske spremembe v Socialistični zvezi. Seje so se udeležili tudi predsedniki ali njihovi zastopniki vseh občin koprškega okraja s predsednikom Okrajnega ljudskega odbora Albinom Dujcem.

V uvodni besedi je tovariš Guzej poročal o načelih predvidene reorganizacije Socialistične zveze in o dosedanjem poteku priprav za izvedbo te akcije. Posebej se je zadržal pri krajevnih odborih SZDL in njihovem delu, govoril je o odnosu s področnim krajevnim odborom ljudske oblasti. Že pri dosedanjem obravnavanju nove organizacijske strukture in načel, s katerimi je ta pogojena, je postalo jasno, da se bo v glavnem vsa dejavnost Socialistične zveze odvijala prek teh odborov, njihovih podružnic in končno sekcij za reševanje posameznih najbolj perečih problemov. Vsa ta dejavnost pa je namenjena predvsem združevanju in stopnjevanju vseh naših prizadevanj za dvig življenjskega standarda naših delovnih ljudi.

Ta prizadevanja se na različnih krajih in pod različnimi pogoji tudi različno rešujejo — drugače na vasi, drugače v mestu in industrijskem kraju. S tem je pogojeno delo krajevnih odborov Socialistične zveze, ki bodo zamenjali dosedanje osnovne organizacije SZDL. Pri ustanavljanju novih krajevnih odborov SZDL — kot se je pokazalo iz obširne razprave — je prišlo v poštev več činiteljev. Ugotovili so, da ne bi bilo prav, če bi formirali preširoke odbore, se pravi premalo teh odborov za posamezna področja, ker bi s tem ohromili njihovo de-

lo posebno na preveč geografsko raztegnjenem področju. Morda bi pri tem izpustili kak okoliščino s specifično problematiko, s katero se je doslej uspešno spoprijemala dosedanja osnovna organizacija SZDL in je zato ne bi veljalo reorganizirati v teritorialnem smislu, marveč le po novih načelih, ki jih je Peti kongres SZDL postavil kot smernice za bodoče delo te naše organizacije. V glavnem je obveljalo načelo, naj bi na področju krajevnega odbora ljudske oblasti bil tudi ustrezen politični forum — se pravi, krajevni odbor SZDL, čigar področje delovanja naj bi bilo vsklajeno z jurisdikcijskim področjem krajevnega odbora občine. Pri tem je bilo omenjeno, da so postali glede na doseženi razvoj pomanjkljivi tudi statuti posameznih občin, kar zadeva delo in naloge krajevnih odborov in bo zato treba te statute v tem smislu dopolniti.

Krajevni odbori kot pomožni organi upravljanja občinskih ljudskih odborov so v določeni meri — nekateri bolj, drugi manj, — izpolnili svojo nalogo in družbeno vlogo. Mnogokje so bili pobudniki za ustanovitev obratov uslužnostne obrti, gostinskih lokalov in trgovin. Organizirali so ureditev krajevnih komunalnih naprav, cest, mostov, javne razsvetljave in podobno — skoraj vse na podlagi prostovoljnega dela in z majhnimi sredstvi. Že poprej je pri tem sodelovala Socialistična zveza in v teh akcijah dviganja družbenega standarda močno angažirala svoje članstvo — posledaj pa bo ta njena vloga še

BERITE IN ŠIRITE

narasla. Paziti bo treba le, da ne bo prišlo do dvotirnosti pri organiziranju posameznih akcij in dela, pa tudi skrbeti, da ne bo pojavov preobremenjenosti z delom in funkcijami posameznih ljudi.

Na bližnjih izrednih občinskih konferencah SZDL konec tega meseca bo nova organizacijska struktura že uveljavljena. Ker bo plod temeljitih priprav in razprav na terenu, pogovorov s člani v sedanjih osnovnih organizacijah, plod njihovih predlogov, bodo spremembe gotovo prinesle novega poleta v delo Socialistične zveze, ki bo po novih načelih postavljena kot aktiven upravljavec v komunino in podjetje, kot ojačen most med njima ter kot krepak orač tudi na področju naglejšega uvajanja socialističnih odnosov na vasi.

SKUPŠČINA ZDRUŽENJA POMORSKIH PRISTANIŠČ JUGOSLAVIJE V PORTOROŽU

Na dnevnem redu vprašanja pristanišč

Delegati občnega zbora Zdrženja pomorskih pristanišč Jugoslavije — zbor se je začel v Ljudskem domu v Portorožu v torek in je končal svoje delo v sredo — so že prvi dan nakazali vsa bistvena vprašanja te gospodarske panoge. Razvoj pristaniške dejavnosti zadnjih let namreč kaže, da izgradnja pristaniških zmogljivosti pri nas zaostaja za potrebami in da zato tistih 35,4 milijarde din, kolikor je trenutno predvidenih za investicije v pristanišča (gradnje, oprema in ostalo) v naslednjih 5 letih (1961/1965), ne bo zadoščalo; ne glede na to, da bi se s tem dolžina operativnih obal vseh naših luk povečala za okrog 4000 m, površina zaprtih skladišč za 124.000 m², zmogljivost silosov za 30.000 do 50.000 ton in število žerjavov za 86 kosov.

Blagovni promet preko naših pomorskih pristanišč je lani dosegel 9,3 milijona ton in je bil tako največji v vseh povojnih letih. Z zgoraj omenjenimi investicijami v naslednjem petletnem obdobju bi se ta promet povečal za 82 %.

V razpravi so delegati obdelali potrebo po hitrejšem strokovnem usposabljanju pristaniških delavcev in uvajanju čim bolj kompleksnega nagrajevanja po učinku. V tem so še precejšnje neizkoriščene rezerve. Sekretar sekretariata za promet IS LR Hrvatske inž. Stjepan Lamer in pomočnik sekretarja za promet IS LR Slovenije Daniel Lepin sta razpravljala o načrtih novih zakonskih predpisov o zbornicah in

zdrženjih ter o načrtu zakona o finansiranju investicijske izgradnje pristanišč. Oba sta poudarila potrebo, da pridejo načrti teh predpisov pred sprejetjem v razpravo med kolektive, ki se jih prvenstveno tičejo. Direktor podjetja »Pristanišče-Koper« Danilo Petrinja je poudaril, da se v obsegu investicij v pristaniške zmogljivosti vse bolj večja delež lastnih sredstev in kreditov ter se je zavzel za to, da se v prihodnje uveljavi pri pristaniških gradnjah finansiranje, ki že velja v drugih naših gospodarskih panogah, ali z drugimi besedami,

kreditiranje z obveznostjo vračanja anuitet naj bi tudi tu postalo normalna oblika.

Delegati občnega zbora so si ogledali pristanišče Koper in obiskali tovarno motornih koles Tomos.

Poleg drugih gostov so se občnega zbora udeležili tudi podpredsednik okrajnega ljudskega odbora Koper Peter Aljančič, predsednik občinskega ljudskega odbora Koper Miran Bertok in podpredsednik občinskega ljudskega odbora Piran Janez Korošec.

PRISRČEN SPREJEM PREMIERA NASERJA V PULJU

Sedmi sestanek dveh prijateljev

V ponedeljek je prispel v Jugoslavijo na svoj tretji obisk predsednik prijateljske Zdržene arabske republike Abdel Naser s

soprogom in spremstvom. Predsednik Naserja spremljajo zunanji minister Mohamed Favzi s soprogo, Suhradin Sahala in drugi sodelavci.

V puljskem pristanišču, kjer je ob 10. uri dopoldne pristala ob pomolu »Rijeka« jahta »Al Huria« z visokim gostom na krovu, se je zbrala velika množica ljudi. Na pomolu je pričakal goste tudi predsednik Tito s soprogo, predsednik Zvezne ljudske skupščine Petar Stambolič, podpredsednik ZIS Edvard Kardelj ter drugi visoki politični in državni funkcionarji.

Po izkrcanju in ovacijah navdušenih Puljčanov so se gostitelji in gostje odpeljali v Fažano, od tam pa z jahto »Podgorka« na Brione. Že naslednji dan je imel tukaj predsednik Tito s premierom Naserom prve državniške razgovore.

SPLOŠNA PLOVBA VSA V PIRANU

Naše ladijsko podjetje Splošna plovba Piran je doslej imelo svoj komercialni oddelek v Ljubljani, od koder so v glavnem šle vse trgovske niti podjetja po vsem svetu. Ker pa se je podjetje v nekaj letih popolnoma konsolidiralo, uredilo pa si je tudi primerne poslovne prostore v Piranu, je te dni obvestilo svoje poslovne prijatelje in vse zainteresirane stranke, da bo tudi komercialni oddelek preselilo v Piran, kjer bo začel redno poslovati od 1. julija naprej.

Menda prav nikjer na vsej naši obali ne prihaja tako do izraza medsebojna povezava in miselna zlitost obeh narodnosti — večinske slovenske in manjšinske italijanske — kot prav v Izoli. To se je pokazalo tudi minulo soboto zvečer, ko sta izolska DPD Svoboda in italijanski kulturni krožek »Giordano Bruno« priredila skupen »Večer bratstva«. Ob udeležbi vseh najvišjih predstavnikov javnega življenja izolske občine in nad tisoč drugih občanov obeh narodnosti, pa tudi gostov od drugod, sta obe kulturni organizaciji prikazali kratek program narodnih in modernih pesmi in popevk, nakar se je razvila priklupna zabava. Pravijo, da je bila izvedba vredna pobude in namen prirediteljev daleč presežen. Vse življenje se zliva v eno strugo skupnih naporov za zgraditev lepšega življenja, čeprav oba tokova v strugi ohranjata svojo narodnostno samozavest

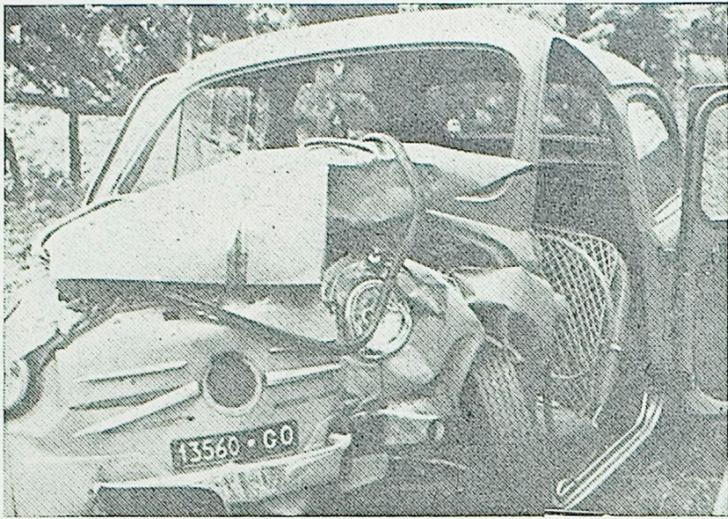
Obiskali so nas izseljenci

Tudi letos je poletje pripeljalo na obisk številne naše izseljence iz vseh delov sveta. Največ jih je iz Amerike, od koder je že doslej prišlo nekaj skupin, izmed katerih šteje vsaka nekaj nad sto ljudi. V »stari kraj« prihajajo izseljenci, ki jih je pred nekaj desetletji — celo pred več kot petdesetimi leti nekatere — po svetu pognala lakota in so za kruhom šli čez morje, kjer so našli svojo drugo domovino. Zdaj se po tolikih letih vračajo na obisk v svoje rojstne kraje. Po njihovih lastnih izjavah pa so se ti toliko spremenili in tako napredovali, da jih skoraj ni več poznati.

Vse je posebno prevzel vsestranski gospodarski napredek, ki ga je napravila naša dežela posebno po zadnji vojni. Z zanimanjem so si ogledali nekatera podjetja in tovarne, kmetijska posestva in farme, pa tudi turistične objekte pri nas. Bili so v Postojnski jami, v Škocjanskih jamah, v Portorožu, Opatiji in drugod. Med drugimi gospodarskimi organizacijami so si ogledali tudi tovarno motornih koles Tomos, kjer so se čudili njeni sodobni ureditvi, posebej pa še veliki skrbi za človeka. Neke starejša izseljenka si je posebno skrbno ogledala kuhinjo Tomosove obratne menze in se čudila njeni mehanizaciji. »Kaj takega pri nas v Ameriki nimamo«, je izjavila. »Delam namreč v ljudski kuhinji, kjer se parimo v vročini in prenašamo na rokah veli-

Naši izseljenci so med svojim obiskom pri nas minuli teden med drugimi kraji in objekti obiskali in si ogledali tudi Koper in posebej tovarno Tomos, kjer so jih tople sprejeli predstavniki tovarniškega kolektiva, pozdravili pa jih je tudi predsednik občinskega ljudskega odbora Koper Miran Bertok (na sliki)

Podoben nesreč je bilo minulo nedeljo na naših cestah kar sedem. Ze res, da so bile deloma spolzke zaradi plohe dežja, toda zato bi morali biti vozniki toliko previdnejši in voziti previdneje, da se ne bi nedeljski izlet zaključil tako nesrečno. Zanimivo je, da je bilo največ ponesrečencev prav med inozemci. Na sliki: avtomobil iz Gorice, ki se je v nedeljo razbil v Serminu pri Kopru

S PLENUMA OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA V POSTOJNI

Večja skrb za strokovno izobraževanje

Na plenumu Občinskega sindikalnega sveta v Postojni so razpravljali predvsem o sklepih nedavnega občnega zbora postojnskih sindikatov in programu letošnjega dela s posebnim poudarkom za izvajanje družbenega načrta postojnske komune. Ze prvo tromesečje je pokazalo bodrilne rezultate, saj je bil letni plan za to razdobje izpolnjen s 23,3%. Posebno v industriji, kjer so preslegli plan proizvodnje v primerjavi s preteklim letom za 10% s povsem neznatnim povečanjem delovne sile, pričakujejo občutni presežek nad planom, čeprav so se ponekod otepali s težavami okrog surovin. Ta pomanjkljivost je najbolj prizadela lesno industrijo, zlasti podjetje »Javor«, izreden porast proizvodnje pa beleži Tovarna mesnih izdelkov, kjer so kljub rekonstrukciji obrata povečali proizvodnjo v primerjavi z istim obdobjem lani za 27%.

Analiza plana kmetijske proizvodnje kaže, da je letošnji načrt setve in kmetijskega sodelovanja v glavnem dosežen, žal pa tega ni moč trditi za plan kooperacije po površinah, ki je v primerjavi s planom setve in uporabe umetnih gnojil na znatno

nižji ravni. Tudi gradbeništvo je v prvem tromesečju izpolnilo letni plan le z 12,9%, vendar so posredi objektivne težave kot sezonski značaj dela in pomanjkanje gradbenega materiala. Dobri del krivde zaradi izpada proizvodnje pa nosijo podjetja sama, ker ne kažejo dovolj skrbi za svojo delovno silo, neurejeni pogoji dela pa so vzrok za zelo škodljiv pojav — fluktuacijo.

Znatno boljše rezultate beležijo na Postojnskem v prometu (19,8%), blagovnem prometu (23,2%) in trgovini na debelo, kjer so izpolnili družbeni plan v prvem tromesečju kar z 32,2%. Tudi v gostinstvu dosegajo zadovoljive rezultate, saj so kljub slabemu vremenu dosegli kar za 21% večji promet kot v preteklem letu. Razen gostišča »Snežnik« v Postojni pa so še nekatera gostinska podjetja precej pod nivojem predvidenega plana. Znatno zaostanek beleži tudi sektor družbene obrti z realizacijo komaj 23% letnega plana v prvem tromesečju.

Iz podrobnih ugotovitev izpolnjevanja družbenega plana postojnske komune v tem letu je moč ugotoviti, da je proizvodnja v primerjavi s preteklim letom znatno ugodnejša, toda številke kažejo, da je potrebno še večje prizadevanje v dvigu proizvodnje ter nadaljnje in doslednejše uveljavljanje sodobnih mer v vseh vejah gospodarstva. Podjetja in gosnodske organizacije, ki bodo nadaljevala s sistematičnim po-

KONČANA JE AKCIJA ZA KOLESARJE »NA CESTI NISI SAM« IN ZAČENJA SE NOVA ZA VOZNIKE MOTORNH VOZIL

Prvi dobri sadovi načrtne vzgoje o prometni varnosti

Geslo »Na cesti nisi sam!« si je utrla pot med ljudi, ki polagoma začenjajo sreminjati svoj ravnodušni odnos do prometne varnosti — Uspela okrajna akcija o prometni vzgoji kolesarjev — V nedeljo, 19. junija, začetek akcije o prometni vzgoji voznikov motornih vozil — Izredna prizadevnost prosvetnih delavcev v prometni vzgoji mladine zasluži najše priznanje

Ko je okrajni koordinacijski odbor za vzgojo in prometno varnost ta terek na svoji seji presojal organizacijo in potek dvo-mesečne akcije, namenjene prometni vzgoji kolesarjev (in deloma tudi pešcev), je mogel ugotoviti, da je akcija obrodila prav dobre sadove. Razmeroma dobra organizacija po vseh občinah je pa razen tega dala tudi osnovo in pobudo, da vzgoja v prometni varnosti ne bo samo enkratna časovno omejena akcija, ampak stalna in trajna oblika vzgajanja voznikov vseh vrst vozil in vzgajanja mladine. Z najlepšimi obeti se zatorej v nedeljo, 19. t. m., začinja nadaljnja akcija, namenjena voznikom motornih vozil.

Koprski okraj sicer v Sloveniji ne šteje med izrazitejše »kolesarske« okraje, ali ne glede na to je bilo prav koristno, da smo

se tudi na tem področju lotili načrtne prometne vzgoje kolesarjev. Vsi tisti, ki kolesarijo po cestah, ki se s kolesi vozijo na delo in z dela, pa tudi nekaj tisoč mladih ljudi, ki bodo jutri ali morda po jutrišnjem sedli na kolo in še povečali gnečo na cestah, so v minulih dveh mesecih imeli nič koliko priložnosti poučiti se, kako se je treba vesti na cesti, če sedi na kolesu.

Okrajni odbor za prometno varnost, odsek za prometno varnost ONZ, občinske komisije pa prometno vzgojo in varnost, posamezna podjetja in vse šole ter številni prosvetni delavci so v dveh mesecih opravili zares obilno vzgojno delo. Kdor je imel samo za prgišče dobre volje, temu posledj ni treba več nepoučeno kolesariti po cestah, ta ve, v kakšnem stanju mora biti kolo, da sme varno z njim na cesto itd. Po šolah, v podjetjih, obratih, ustanovah in po vaseh je bilo nad 1000 predavanj o vzgoji v prometni varnosti kolesarjev, ki jih je poslušalo nad 70.000 ljudi. Najizdatneje je kolesarski izpit opravila mladina, manj zadovoljivo pa »aktivni« kolesarji, čeprav je akcija zajela vsa podjetja in obrate ter ustanove. Prometna vzgoja je tudi ob tej akciji obrodila najlepše sadove med mladino. Po vseh šolah so prosvetni delavci z izredno prizadevnostjo predavali mladini ter vaščanom in navdušili mladino, da je ustanovila po šolah številne kolesarske krožke, v katerih se bo mladina posledj trajno poučevala v pravilni in varni vožnji ter sploh o pravilnem prometnem obnašanju. Razen predavanj pa so k prometni vzgoji učinkovito pripomogli tudi nekateri poučni filmi in brošure, priročniki in po vsem okraju vidno nalepljeni lepaki in razdeljeni letaki. Prav koristen je bil tudi pregled koles, ob njem se je izkazalo, da okoli 15 odstotkov koles ni bilo ustrezno tehnično opremljenih. Ko ugotavljamo, da že ta za-

četek načrtne prometne vzgoje ni naletel na gluha ušesa, smemo upati, da bo posledj zastran kolesarjev na naših cestah čedalje lepši red. Ker je imel tako rekoč vsakdo možnost, da se pouči o pravilnem kolesarjenju, in ker akcija ni bila prirejena tjavdan, je pa tudi popolnoma upravičen predlog okrajne komisije za prometno varnost in vzgojo,

da posledj organi prometne varnosti in sodniki za prekrške zaostrijo kaznovavno politiko proti nediscipliniranim, malomarnim, lahkomiselnim in vinjenim kolesarjem.

Prav tako umestno pa je tudi priporočilo republiškim, okrajnim in občinskim organom,

da se bo treba čimprej lotiti graditve kolesarskih stez vsaj ob glavnih cestah, ki so prepolne motornega prometa, in pa stez za vprežna vozila in pešce.

Položaj na sedanjih cestah postaja namreč že tako nevdržan, zlasti na obalnem področju, kjer vse leto vrvi neprekinjen malo-obmejni promet, da tudi najbolj dognana prometna vzgoja ne bo mogla rešiti prometne stiske.

VZGOJA VOZNIKOV MOTORNH VOZIL

Na cestah v koprskem okraju, ki v Sloveniji prednjači v motornem prometu ne samo v turistični sezoni, ampak tako rekoč vse leto, je kajpada najvažnejša prometna vzgoja voznikov motornih vozil. Njim je namenjena naslednja akcija, ki se začne v nedeljo 19. junija. Kakor za kolesarje in pešce, velja tudi zanje geslo »Na cesti nisi sam!« Ker kaže večletna statistika o prometnih nezgodah in prekrških, da niso krive vseh nevdrečnih stvari samo ceste, ampak da nosi poglavito krivdo »subjektivni faktor«, to je vozniki motornih vozil, potem je jasno, da gre za to, da z načrtno vzgojo polagoma prevzgojimo ta subjektivni faktor, torej same voznike. Gre torej za tisto kar čedno število voznikov, posebno amaterjev, ki se pač bolj ali manj obnašajo na že tako prometno preobremenjenih cestah, kakor da bi se po njih vozili le sami!

Izredno koristna vzgojna akcija vsebuje obširen program preventivno vzgojnega, deloma pa tudi konkretnega kontrolnega značaja. Organizacijsko jo bodo izvajali vsi tisti, ki so izvajali tudi kolesarsko akcijo. Prav posebno pa bo v njej sodelovalo Društvo šoferjev in avtomehaničkov ter Avto-moto društva in kajpada odsek za varnost prometa pri ONZ. S predavanji, filmi, ki jih bodo vrteli v vseh kinematografih, raznimi ponazorili, imenitno brošuro »Bodi boljši voznik«, statističnimi podatki, opozorili in drugim bo vsak voznik motornega vozila dobil pobudo, da sam v sebi začne oblikovati in utrjevati lepši, boljši in zlasti odgovornejši odnos do prometa ter se bo na cestah z vozilom tako obnašal, da ne bo tvegal sebe in ogrožal drugih, ampak vozil varno, previdno in vedno upošteval, da ni na cesti sam.

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradskja. Izhaja vsak petek. Izdaja CZP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru, Cankarjeva 1, telefon 170. Posamezen izvod 10 din. — Letna naročnina 500 din, za tujino 1300 dinarjev ali 3,5 am. dolarja. — Bančni račun 602-70-1-181. Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Tisk in kliseji tiskarna CZP »Primorski tisk«

Nabratko

TKANINO »TERILEN« IZDELUJEMO DOMA

Na desetih novih uvoženih strojih so v varaždinski tekstilni tovarni »Varteks« začeli proizvajati tkanino iz umetnih vlaken »terilen«. Gre za posebno odporno in trpežno tkanino in bodo že letos izdelali 60 tisoč metrov te tkanine za moške hlače, približno 20 tisoč metrov pa za ženska krila (plisirana).

NOVA SKLADIŠČA SADJA

Ker v Srbiji pridelajo povprečno 50 tisoč vagonov sadja letno, bodo v tej republiki že letos začeli graditi skladišča z zmogljivostjo 2200 vagonov.

UVOZ VEČJI OD IZVOZA

V marcu je bilo na osnovi videmskega sporazuma o blagovni izmenjavi med Jugoslavijo in Italijo izdanih 18 dovoljenj za izvoz našega blaga v Italijo v vrednosti 31 milijonov lir in 51 uvoznih dovoljenj v vrednosti več kot 65 milijonov lir. Razen tega je bilo z dovoljenjem carine uvoženega za 60 milijonov lir raznega blaga. V sosednjem državo smo v glavnem izvozili goveda, konje, meso ter razne kristalne izdelke, uvozili pa smo tkanine, električni material, nadomestne dele za razna vozila, televizijske sprejemnike in industrijske stroje.

RAZGOVOR Z DIREKTORJEM TOMOSA FRANCEM PEČARJEM OB LETOŠNJI RAZSTAVI NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU

O pomenu mednarodnega sejma motornih vozil

V Zvezi z Mednarodno razstavo motorjev in motornih vozil v Ljubljani smo zaprosili predsednika komisije za organizacijo te razstave, glavnega direktorja tovarne »TOMOS« v Kopru, tovariša Franca PEČARJA, da nam odgovori na nekoliko vprašanj:

Kdo sodeluje na letošnji mednarodni razstavi v Ljubljani?

Na letošnji Mednarodni razstavi motorjev in motornih vozil v Ljubljani sodeluje 164 razstavljalcev iz 12 tehnično razvitejših držav Evrope, Amerike in Azije. Predvsem se je na tem sejmu pojavila vsa svetovna elitna tovrstna proizvodnja s svojimi najnovejšimi tehničnimi dosežki. Tako je med 80 inozemskimi razstavljalci 31 italijanskih, 29 iz Zvezne republike Nemčije, po štirje razstavljalci iz Velike Britanije, Francije in Avstrije, po dva razstavljalca iz Izraela in Švice ter po en razstavljalcev iz ZSSR (to je dejansko kolektivni razstavljalcev večjega števila sovjetskih proizvajalcev), dalje ZDA in Poljske.

Če je bilo za prejšnje specializirane sejme prometnih sredstev značilno, da so predstavljali tuji razstavljalci več kot dve tretjini vseh razstavljalcev, se je v zadnjih treh oziroma dveh letih domača proizvodnja motornih vozil in sestavnih delov tako razvila, da predstavljajo letos domači razstavljalci že dobro polovico vseh razstavljalcev.

Med 84 domačimi razstavljalci jih je 30 iz Slovenije, 29 iz Srbije, 17 iz Hrvaške, 5 iz BiH, 2 iz Črne gore ter 1 iz Makedonije. Zastopane so torej že vse naše republike.

Kaj je za letošnje razstavo še zlasti pomembno?

Posebni pomen letošnje mednarodne razstave je zlasti v popolni meri specializiranosti za prireditve. Tako je vsa pozornost kakor domačih, tako tudi tujih industrijskih in poslovnih krogov ter številnih ljubiteljev avtomobilizma in motorizacije posvečena na tej razstavi izključno tem proizvodom, kar ni moč doseči na

splošnih mednarodnih vzorčnih velesejih.

Vsi imajo sedaj najlepšo priložnost, da se v Ljubljani na enem mestu in v razmeroma kratkem času temeljito seznanijo z najnovejšimi tehničnimi dosežki na področju avtomobilske in motorne industrije.

Tu imamo najlepšo priložnost, da se zlasti mi domačini temeljito seznanimo, kje smo sedaj in kaj nam dejansko še manjka na tem področju. Ta razstava je razen revije naših, že doseženih uspehov v mednarodnem okviru hkrati izraz naših želja, da se uvrstimo v vrsto tehnično naprednejših in razvitejših držav. Seveda ne smemo podcenjevati poslovne strani te razstave in mednarodnega pomena izmenjave dobrin. Tudi razen tega ima razstava velike možnosti izmenjave izkušenj in merjenja rezultatov naših naporov, da naše socialistično gospodarstvo razvijemo in usposobimo, da do dobilo enakopravno mesto med drugimi najrazvitejšimi gospodarstvi na svetu.

V nekaj vestah

TOKIO — Demonstracije proti obrambni zvezi med Japonsko in ZDA so v minulih dneh zavzele izreden obseg. Kot znano je ratifikacija tega sporazuma povezana z obiskom predsednika Eisenhowerja Japonski, ki je napovedan za 19. junij. Japonski socialisti, člani sindikatov in študenti poskušajo preprečiti ta obisk z množičnimi demonstracijami, v katerih sodeluje najmanj tri milijone ljudi. Demonstranti odločno zahtevajo odstop Kišijevе vlade, kar nedvomno dokazuje, da tudi na Japonskem prevladuje nevrtrališčno razpoloženje, medtem ko Kišijeva vlada zagovarja obrambne zveze.

ZENEVA — V okviru Svetovnega združenja za mednarodno pravo so bile od 5. do 10. junija razprave o vprašanju aktivne in miriljubne koeksistence. Posebna komisija strokovnjakov za mednarodno pravo je sestavila poročila o pojmu in ciljih koeksistence, ki ga bodo predložili na svetovnem kongresu za mednarodno pravo v Hamburgu avgusta letos.

NEW YORK — Na letnem zasedanju Ekonomsko-socialnega sveta OZN, ki se bo začelo 5. julija v Zenevi, bo Ekonomska komisija OZN za Afriko predložila drugo letno poročilo, v katerem so navedeni številni osnovni problemi, skupni vsem afriškim deželam. Poročilo navaja med drugim kar 34 načrtov, sprejetih za to in prihodnje leto, katerih izpolnitev bo velikega gospodarskega pomena in za socialni razvoj vseh afriških dežel.

MADRID — Tukaj je bila pred dnevi svetovna konferenca za energijo, kjer so ameriški znanstveniki izjavili, da prevladuje pretiran optimizem glede izkoriščenja cenene atomske električne energije. Poglavitni razlog za to je iskati v visokih stroških za graditev atomskih central, zato sodijo, da bodo še dolgo časa glavni viri energije premog, petroleji in plin.

KMETIJSKI KOMBINAT KOPER SPREJEL NA PRAKSO 200 MLADIH AGRONOMOV IN TEHNIKOV

Most med šolo in poklicem

Za dijake strokovnih šol pomenijo počitnice prav toliko kot nadaljevanje študija; seveda ne študija v pravem pomenu besede, kajti bodoči strokovnjaki izkoristijo poletne počitnice za praktično vzgojo na delovnih mestih, kjer lahko najbolj uspešno dopolnjujejo in utrjujejo pridobljeno teoretično znanje.

Povezovanje teorije s prakso je tudi za mlade kmetijske glavni pogoj, da bo njihova strokovna izobrazba zares kvalitetna in popolna. Povsem razumljivo, da v praktičnem usposabljanju lahko zadovoljijo mlade praktikante edinele pogoji in organizacija dela na družbenih posestvih, ki bodo tudi sicer po končanem študiju postala osrednja torišča dela teh kadrov.

Tudi Kmetijski kombinat Koper, ki se razvija danes v moderen kmetijsko-industrijski obrat z najsodobnejšo proizvodnjo, nujno potrebuje visokokvalificiran in kvalificiran kader. Problem kvalificiranega kadra rešuje kombinat sicer samostojno s prirejanjem seminarjev za pridobitev kvalifikacije v kmetijsko mrtvih mesecih, medtem ko je po za visoko strokovni kader mogoča samo prek srednjih in visokih šol izven podjetja. Ta problem rešuje podjetje s tem, da študenta talentirano mladino in jo tako uspešno veže že na konkretne probleme v samem podjetju. Trenutno študirajo osem tehnikov in tri agronome, v bodoče pa bodo omogočili študij v raznih kmetijskih strokah še večjemu številu mladine, kajti v kombinatu imajo namen zavesti proizvodnjo v modernih rastlinjakih, ki jih bodo lahko vodili le visokokvalificirani strokovnjaki.

Med indirektno vplive kombinata na vzgojo tega kadra pa je pristihi prakso, ki jo nudi podjetje tudi študentom, ki niso v pogodbenem odnosu z njim. Tako imajo za letos prijavljenih za poletniško prakso okrog 200 bodočih tehnikov in agronomov iz vse države. Spričo visokega števila praktikantov pa so se pojavili nekateri problemi, ki otežkočajo normalno prakticiranje. Največ težav povzroča kombinatu vprašanje stanovanj in prehrana te mladine. Kombinatski sicer rešuje

te težave s pomočjo tukajšnjih oblastvenih in političnih forumov, vendar vseh ne bodo mogli rešiti povsem zadovoljivo, ker so tesno povezani s precejšnjimi denarnimi sredstvi. Prav bi bilo, da bi v

Zaključena šola za vodilni kader v obrti

Obrtna zbornica za okraj Koper je v mesecu januarju letos organizirala šolo za vodilni kader v obrti. Šola je trajala tri mesece, zaključni izpiti pa so bili konec maja. Kandidati so v 284 urah predelali obsežni program, ki je obsegal snov 25 učnih predmetov, ki jih mora obvladati vsaka vodilna oseba v obrtnih obratih.

Kljub temu, da je bil program res obsežen in zahteven, so kandidati pokazali za predavanja veliko zanimanje. To so pokazali tudi končni izpiti, ki so jih razen treh obiskovalcev šole vsi opravili z dobrim uspehom. Posebno zadovoljni so bili vsi kandidati z vsebino in načinom predavanj, ki so jih v celoti podajali predavatelji iz naših gospodarskih in družbenih ustanov. Prevladuje tudi mnenje, da bi morali iti skozi tako šolo vsi vodilni obrtni kadri. Takega mišljenja so tudi na Obrtni zbornici, zato bodo v jesenskih in zimskih mesecih ponovno organizirali tako šolo v Kopru, Postojni in Sežani. Priča-

KOPRSKI OBRITNIKI V BEOGRADU

Pretekli teden je Obrtna zbornica za okraj Koper organizirala ekskurzijo obrtnih delavcev v Beograd, kjer si je 45 udeležencev ogledalo II. obrtniški velesejem. Ker so koprski obrtniki lahko videli vsestranski napredek domače obrti in izdelke tujih razstavljavcev, sodobno strojno opremo in reprodukcijske materiale, bodo svoje vtise lahko koristno uveljavili v naših obrtnih obratih.

BRESKOVA MUHA OGRAZA NASADE BRESKEV

V okrajih Koper in Nova Gorica se je v breskovi nasadi pojavila nevarna breskova muha — *Ceratitis capitata* —, ki povzroča živost breskev. Kmetijski inštitut Slovenije priporoča vsem gojiteljem breskev škropljenje z 0,3% ETIOLOM ali 0,5% DIAZINON ali 0,3% ROGOROM. Razen te nevarnosti pa se je pojavila v breskovi nasadih nič manj nevarna glivična bolezen, breskova plesen, proti kateri priporočajo uporabo navedenih sredstev v mešanicih 0,2% THIOVITA, COSANA ali 0,1% KARATHANA.

Če za škropljenje uporabljamo visokozmogljive pršilce — molekulatorje — zvišamo navedene jakosti škropljenja za dva do trikrat.

bodoče omogočili praktikantom nemoteno delo in v takih pogojih, da bodo bodoči strokovnjaki zgradili med šolo in poklicem zares trden most — to je široko in vsestransko praktično znanje.

kujejo velik odziv vodilnega osebja, kajti tudi v tej veji gospodarstva terja hitri razvoj vsestransko razgledan in strokovno dobro podkovan kader.

RAZGOVOR Z INŽ. FRANČKOM PAJENKOM O NEKATERIH VPRAŠANJH TRAVNIŠTVA IN ŽIVINOREJE NA KOPRSKEM

Imamo vse pogoje za nadaljnji razvoj

Čas prve košnje je v glavnem za nami. Zaradi letošnjega muhastega vremena je pridelok sena občutno pod povprečjem, zato so kmetovalci nemalo zaskrbljeni, kako bodo prehranili živino, katere sklad se je prav v minulnem razdobju močno dvignil. Vsekakor bo treba napeti vse sile in

Vsestranski napredek našega kmetijstva, sodobna obdelava zemlje in vse ugodnejši pogoji zaposlovanja na kmetijskih posestvih pomenijo hkrati tudi konec fluktuacije kmetične mladine v industrijo. Tudi mlada delavka Marija v KZ Bertoki, ki je pred nedavnim oklevala v dilemi, katerega poklica naj se oklene, je našla v vrtnarskem delu vse zadovoljstvo; razen ugodnih delovnih pogojev in vseh drugih prednosti, ki jo inatijo z delavci v industriji, je poznala še nekatere nenadomestljive vrednosti tega poklica: bogastvo sonca, zraka in narave...

naйти izhod, da vzpostavljenega ravnotežja ne bi okrnili s pospešenim zakolom živine, ker bi to imelo neprijetne posledice za naše celotno gospodarstvo.

Naš razgovor s kmetijskim strokovnjakom inž. Frančkom Pajenkom, direktorjem Kmetijskega kombinata Koper, je pokazal, da stanje vendarle ni tako kritično in da so zadruga ter kmetijska posestva z umnim gospodarjenjem zagotovila zadostne količine krme ne le za svoje potrebe, ampak bodo lahko prehranila tudi od zasebnih proizvajalcev odkupljeno živino.

— *Tovariš inženir, kakšne travniške površine imamo v našem okraju in kakšne so možnosti za pridobivanje novih?*

— V našem okraju imamo približno 11.700 ha travniških površin, senožeja je okrog 29.700 ha in pašnikov blizu 51.000 ha. Po kvaliteti jih lahko delimo na dve področji: na gornji humidni predel (občini Postojna in Ilirska Bistrica), kjer so zelo kvalitetni travniki, in na spodnje področje, to je obalni ridni predel, kjer so travniki zaradi visoke temperature in zaradi pomanjkanja padavin mnogo slabši. To je tudi vzrok, da pridobivajo na tem področju pretežni del krme na ornih površinah. Kar zadeva pridobivanje novih travniških površin na našem gornjem predelu, pa lahko rečem, da so tukaj domala neomejene možnosti. Tako niso na primer v celoti izkoriščena tudi še zemljišča na Slavniku, Vremšči, Počku, v Bivju in tako dalje. Če upoštevamo slabo izkoriščene površine na kraški planoti, lahko govorimo o rezervah nekaj tisočev hektarov travnikov.

— *Kakšen je letošnji pridelok krme?*

— Letos je spričo večmesečne suše v spodnjem predelu (obalni pas in Kras) pridelok krme izredno slab. Živinorejci, ki so v teh predelih odvisni izključno od travniške krme, ne bodo mogli prerediti svoje živine. Ker zakol te živine ne bi bil v skladu z našim prizadevanjem za dvig živinoreje, bodo živino seveda prodali — jasno, predvsem državnim posestvom in ekonomijam, ki bodo kljub suši zaradi umnejšega kmetovanja imele dovoljne količine krme.

— *Kako boste to dosegli?*

— Kot že rečeno, so na spodnjem področju zelo slabi travniki, zato so se napredna kmetijska gospodarstva morala nujno preusmeriti na proizvodnjo krme na ornih površinah. Tako ima na primer Kmetijski kombinat Koper na okrog 130 ha površine silažno koruzo, kjer vrže ena žetve najmanj 10 vagonov pridelka; ker pa lahko dosežejo 3 in celo 4 žetve, zares lahko govorimo o učinkovitem pridobivanju krme. Razen tega imamo večje površine zasejane z lucernami in drugimi leguminozami, ki imajo globok koreninski sistem ter so zaradi tega odporne proti suši. Zato takšna gospodarstva očitno niso prizadeta niti na spodnjem področju tudi v sušnih letih. To pa nam hkrati zagotavlja, da bo naša krmna baza odtehtala pomanjkljivi pridelok krme zasebnih proizvajalcev, ki bodo letos prisiljeni zaradi takega stanja nekaj živine prodati.

— *Ali je v naših živinorejskih zadrugah in na posestvih način prehrane živine zadovoljiv in kako so se uveljavila močna krmila?*

— Menim, da prehrana živine v zadrugah in na posestvih še ni v celoti zadovoljiva. To pa predvsem zaradi tega, ker pokladajo živini vse premalo silažne krme in ne prakticirajo paše po čredinskem sistemu, ki je najkvalitetnejši in hkrati najcenejši. Glede močnih krmil pa lahko rečem, da so se močno uveljavila, kar tudi odločilno vpliva na mlečnost. Seveda, če se živina pase, zlasti na beljakovinsko bogatih travnikih, lahko pokladanje močnih krmil tudi odpade.

— *S kakšnimi ukrepi bi po vašem mnenju, tovariš inženir, lahko pospešili razvoj živinoreje v našem okraju?*

— Za dvig živinoreje na visoko raven bo nujno potrebno izkoristiti vse agrotehnične mere in razširiti proizvodnjo krme na vse doslej slabo izkoriščene površine. Uspeh pa nam v celoti zagotavljajo le večji travniški kompleksi. To pomeni, da bodo morali iti zasebni kmetovalci s svojimi razdrobljenimi površinami v pogodbeno sodelovanje s travniškimi in pašniškimi parcelami. Prav to nas v prizadevanju za še hitrejši razvoj živinoreje najbolj ovira, vzroke za to pa je iskati v nerazgledanosti naših kmetovalcev, ki ne poznajo prednosti paše na velikih kompleksih, kjer se živina lahko pase po principu čredinskega sistema. (bb)

Nabratko

VOJVODINI SO ODKRILI 11 NOVIH NAFTNIH POLJ

V zadnjem času so v Vojvodini odkrili 11 novih nahajališč nafte. Strokovnjaki menijo, da je najbolj bogato naftno polje v Kikindi in da bodo leta 1966 v Vojvodini povečali črpanje nafte na okrog 700 tisoč ton.

11 Odstotkov večji izvoz

Iz Slovenije smo v letošnjem prvem tromesečju izvozili za 4 milijarde 710 milijonov blaga, kar predstavlja povečanje izvoza za 11% v primerjavi z izvozom v lanskem prvem četrtletju. Letos se je zlasti močno povečal izvoz industrijskih izdelkov in kmetijskih pridelkov.

SE 50 AVTOBUSOV ZA BOLGARIJO

Naša industrija motornih vozil je po naročilu Bolgarije pred kratkim izdelala 50 velikih avto-busov za njihov krajevni promet. Verjetno bodo Bolgari sklenili nove pogodbe za nakup motornih vozil v naši državi, predvsem motorjev in manjših avtomobilov.

NOVA TOVARNA TELEVIZIJSKIH SPREJEMNIKOV

V bližini Kumrova bodo zgradili tovarno, ki bo letno izdelala 100 tisoč televizijskih sprejemnikov. Opremo te tovarne bodo dobili z Zahodne Nemčije in ZDA. Cena sprejemnikov bo okrog 100 tisoč dinarjev in na trg bodo prišli čez dve leti.

NOVA TOVARNA GRAMOFONSKIH PLOŠČ

»Jugoton« — tovarna gramofonskih plošč v Zagrebu je že uspešno izdelala letno 1.250.000 gramofonskih plošč. Ker pa prihajajo vedno številnejša naročila, bodo v Dubravi pri Zagrebu zgradili novo tovarno gramofonskih plošč z letno proizvodnjo 6 milijonov plošč, da bodo zmogli zadovoljiti kupce doma in v inozemstvu.

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Naslonitev na lastne sile

Ko iz tedna v teden spremljamo razvoj našega gospodarstva in se dotikamo zdaj tega zdaj onega vprašanja, ugotavljamo, da se dogajajo v njem velike spremembe, ki jih je čisto na prvi pogled težko zapopasti. Posebno se, ker v takih komentarjih ne moremo vedno zajeti in obravnavati celote in se moramo zato nujno omejevati na posamezne probleme. Poleg tega moramo navadno govoriti v številkah, še češče pa v odstotkih, ker si je težko predstavljati, kaj ta ali oni odstotek pomeni in kaj se za njim skriva.

Zadnji podatki nam kažejo izreden porast proizvodnje v letošnjem prvem četrtletju. Tudi tu govorimo o odstotkih in se pri tem niti ne zavedamo, da pomeni iz meseca v mesec, iz leta v leto posamezen odstotek vedno več, ker je osnova, na kateri se odstotek izračuna, vedno večja.

Tak razvoj gospodarstva nujno terja porast kreditov, o čemer je posebno v zadnjem času mnogo govora, zlasti še potem, ko je Narodna banka posegla vmes s svo-

jim ukrepom, da bi preprečila njihov nadaljnji porast. Morda se to sliši kot nasprotje, ko na eni strani govorimo o porastu proizvodnje na vseh področjih, kar seveda zahteva tudi vedno več sredstev, na drugi strani pa, da se porast kreditov omejuje in celo postavlja mejo, ki je krediti ne smejo preseči. Mnogi celo mislijo, da je tak ukrep škodljiv in opozarjajo na morebitne posledice za to ali ono podjetje.

Vsekakor je tako stališče napačno in škodljivo. Številke nam povedo, da so krediti iz bančnih virov v prvih mesecih porastli za 92 odstotkov in da na drugi strani gospodarske organizacije povečujejo posredno finansiranje investicij ter medsebojno kreditiranje. Samo v Sloveniji se je investicijska potrošnja v prvih dveh mesecih v primerjavi z 1. 1959 v istem času povečala za 58 odstotkov. Pri tem iz meseca v mesec raste priliv investicijskih sredstev, ki jih uporabniki v glavnem vlagajo v osnovna sredstva, samo majhen del v obratna sredstva.

Tako primanjkuje za nove zmogljivosti obratnih sredstev, s tem pa raste pritisk prizadetih na bančne vire. To ustvarja nesorazmerna in ogroža resno enakomeren razvoj gospodarstva. Zato je treba imeti ukrep Narodne banke ne le kot nujen, temveč kot potreben in koristen.

Ukrep, ki smo ga navedli in o njem na tem mestu že govorili, je vsekakor zelo pomemben in nalaga vsestranske odgovornosti. Te so v tem, da morajo v gospodarskih organizacijah spremeniti gledanje in delo in se usmeriti v prvi vrsti na lastne vire in sile in stremeti, da dosežanji razvoj ne bi bil v ničemer prizadet. Ni dvoma, da je prvi korak v tej preusmeritvi težak, saj ni lahko odstopiti od tega ali onega načrta in podobno. Vendar je to potrebno, če hočemo doseči skladnost v razvoju, trdnost tega razvoja, temelječega čimbolj na lastnih silah. S tem bodo dosegli tudi trdnost naše valute, na kar je treba zlasti misliti. Vemo namreč, da take trdnosti ne moremo doseči z dviganjem emisije. —dt—

Vsestranski napredek občine Ilir. Bistrice

Poročali smo že o ljudskem slavju v ilirsko-bistriški komuni v zvezi s praznovanjem občinskega praznika v soboto, 4. junija letos. V praznovanje so se vključili vsi prebivalci občine. Ne samo občinski odborniki na slavnostni seji, ne samo delavci po podjetjih in kmetijskih organizacijah, marveč vsi — staro in mlado — so po vsej občini proslavili ta dan kot svoj resnični praznik.

Med drugimi številnimi gosti sta se slavnosti udeležila tudi podpredsednik Okrajnega ljudskega odbora inž. Peter Aljančič, ki je praznovance pozdravil v svojem in v imenu odsotnega pred-

sednika OLO Albina Dujca, in pa predsednik Okrajnega sindikalnega sveta Franc Klobučar.

Po uvodnih svečanostih, začelih s slavnostno sejo Občinskega ljudskega odbora Ilirska Bistrica pod vodstvom predsednika Albina Kureta, so odborniki s svojimi gosti prisostvovali še drugim priveditvam, nato pa so si ogledali vse važnejše gospodarske objekte v občini — objekte, ki tudi Ilirsko Bistrico naglo dvigajo iz nekdanje revščine. Posebno pomembno je, da je začelo gospo-

darstvo naglo rasti tudi na drugih področjih in ne samo v lesni industriji, ki je bila nekoč skoraj edini vir dohodkov domačega prebivalstva, če ne štejemo zastalega kmetijstva. Prav na kmetijskem področju pa gre zdaj Ilirska Bistrica naglo po poti napredka. Z ustanavljanjem sodobnih socialističnih gospodarstev na strnjenih kmetijskih površinah, z rajonizacijo najprimernejših kultur ter z razširitvijo posebno živinoreje na farmski podlagi — vse to so ukrepi, ki zagotavljajo nagel vzpon tudi te gospodarske veje. O tem so se gosti prepirali v KZ »Tone Tomšič« v Knežaku, pa v kooperacijskem sadovnjaku v Smrjah in še na novi farmi za piščance-pohance v Zabičah.

Pustite upanje, ki ste vstopili

Tako je napisano v vratih Dantejevega pekla, a zelo bi bilo primerno tudi nad vrati mnogih naših gostiln, posebno še nad ono v Bertokih.

Trava pod drevesi na gostilniškem vrtu priča sredi vročega junija, da nanjo letos še ni stopila »nepoklicana« noga. Pa kaj bi tam tudi iskala, saj na njej ni ne mize ne stola. Če želiš biti deležen gostinstva milosti, se potruži — v poletni vročini enako kakor v zimski burji — v edini gostilniški prostor in do točilne mize, kjer ti bodo postregli. Toda če misliš, da boš dobil za pod zob kaj drugega kot »sendvič«, opusti tudi to upanje!

In če sem si hotel vsaj grlo omočiti, sem bil prisiljen z žalostnim pogledom zapustiti zapuščeni vrt in vstopiti, citirajoč v mislih Dantejeve verze:

Udaril mi v obraz je puh vročine,
ko sem zazrl v jamo se kadečo,
in preč bile so v hipu vse skomine.

Tisoči avtobusov, avtomobilov in motornih koles in desetstiči popotnikov in turistov drve tam mimo, a gostilna ob njihovi cesti je zanje in za naš turizem brez haska. Nič se tam ne ustavi, nič se ne sprehodi do tja, kot smo se vsaj nekateri pred leti.

Sprehajalec

NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU V LJUBLJANI

Mednarodni sejem motornih vozil

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani so preteklo soboto odprli veliko mednarodno razstavo motornih vozil. Razstava, ki bo odprta do 19. junija, je druga specializirana priveditev te vrste v naši državi, zato ji pripisujejo tudi v tujini velik pomen.

Namen mednarodne razstave motornih vozil v Ljubljani, na kateri sodeluje razen 85 domačih razstavljavcev tudi 70 zastopnikov motorne in avtomobilske industrije iz desetih tujih držav, največ iz Zahodne Nemčije in Italije, ni zgolj v pregledu tehničnih dosežkov in novosti, ampak tudi v prikazu novih konstrukcij motorjev in motornih vozil, razstava pa nudi hkrati tudi pregled splošnega napredka avtomobilske industrije tujih razstavljavcev v primerjavi z izdelki naše mlade industrije motorjev in avtomobilov.

Razstava, ki ima manifestativni in komercialni značaj, je očitno pokazala napredek, ki smo ga dosegli na tem področju v novejšem času, kar je velikega pomena za gospodarstvo kakor tudi za osebni standard ljudi. Vrsta novih tipov motornih vozil od kamionov in specialnih vozil do osebnih avtomobilov, motociklov in mopodov, je dosegla velik razmah in polet, zato ni pretirana ugotovitev, da bomo v prihodnji petletki proizvodnja naše motorne industrije še potrojili.

Naši izseljenci na obisku v Postojnski jami

TUDI V SEŽANI ZAPIRAJO ŠOLSKA VRATA

Akademija ob zaključku šolskega leta

Začetek in konec šolskega leta sta pomembna dogodka. Seveda je ob zaključku šole več veselja, ki ga le tu in tam zagreni slabo spričevalo.

Knjige, zvezke in svinčnike — stran! Pred šolskimi vrati je svoboda, polna sonca in razvedrila. Le še nekaj dni... Spričeval sicer še ne delijo, toda šolski upravitelj je povedal, da je letošnji uspeh boljši od lanskega. Otroci pa so se izkazali tudi drugače: kmetijski zadrugi so pomagali pri kmetijskih delih, radi so se zbirali v prometnem, šahovskem, ri-

sarskem, modelarskem in drugih krožkih. Tudi telovadci so bili dobri — in pevci! Prav na šolski akademiji so se izkazali. Peli so tako, kot se jih gotovo še spominjajo z mladinskih pevskih priveditev v Sežani, Kopru in Celju. Kakor slavčki — ubrano in melodiozno...

Vmes recitacije, posamezniki in skupine od prvega razreda dalje. Nabito polna dvorana kar mrgoli drobnih glav in starši — malo

jih je bilo — so presrečni, ko vidijo napredek svojih malčkov.

Upravitelj je zapuščal oder s šopkom nageljev. Podarili so mu ga pionirji za njegovo skrb v šoli in izven nje. Drugi šopek in zlato verižico so podarili pionirji tovarišici Majdi z željo, da bi bila to še dolga vez v skupnem delu. Prisrčen aplavz je potrdil to željo, ki jo z otroki delijo vsi Sežančani.

-er

IZ PIRANA

Svečano zborovanje v počastitev Dneva krvodajalcev

Občinski odbor Rdečega križa Piran je priredil 10. t. m. svečano zborovanje v počastitev dneva krvodajalcev. Proslavo je otvoril dr. Anton Rehar s kratkim nagovorom, v katerem je podčrtal plemenito akcijo krvodajalstva. Imenoval ga je poslanstvo in največji in najgloblji izraz tovarištva do sočloveka. Kolikokrat je dragocena kapljica krvi rešila človeško življenje. Navedel je tudi zgodovinski potek krvodajalstva.

V piranski občini smo šele pri skromnem začetku. Akcija je bila štirikrat, vendar je bil sprva slab odziv. Lani je bil dober, kar je zasluga občinskega odbora RK. Kot vzrok premajhnemu odzivu za to akcijo je dr. Rehar navedel nepravilni odnos in zavest krvodajalcev za to veliko, dobro in plemenito dejanje, ki ga ni mogoče poplačati z denarjem. Komisija bo v bodoče napela vse sile, da pridobi novih darovalcev krvi.

Republiški odbor Rdečega križa je ob tej priložnosti podelil zlato značko za 20-kratno oddajo krvi tovarišu Juletu Lenassiju, prav tako pa zasluži priznanje tovariš Ivan Komar.

Srebrne značke so dobili: Ludvik, Bonaca, Valerij Benčič, Ema Logar, Elza Djurdžević, Ivan Komar, Ida Krajnik in Ivan Kenda.

Zborovanje je prišla pozdravit delegacija piranskih pionirjev in je krvodajalcem poklonila rože.

K. L.

Napoved vremena

Nestalne vremenske razmere, ki jih je povzročil prodor hladnih zračnih mas z Atlantika, so pod vplivom visokega zračnega pritiska izginile. Zato lahko pričakujemo v prihodnjih dneh lepo in toplo vreme. Možna so le kratkotrajna poslabšanja lokalnega značaja z grmenjem in nalivi.

Dan prosvetnih delavcev v Postojni

Preteklo soboto so prosvetni delavci postojnske občine praznovali Dan prosvetnih delavcev. Okrog 1000 občanov se je zbralo že dopoldne na Trgu padlih borcev, kjer so odkrili spominsko ploščo pedagogu Viktorju Bežku ob njegovi 100-letnici rojstva. Svečanosti so se udeležili tudi književnik France Bevk, nekdanji Bežkov dijak, dalje sekretar Sveta za šolstvo LRS Ludvik Gabrovšek, zastopnik mariborskega Pedagoškega društva Albert Žerjav in drugi ugledni gostje. O delu in življenju Viktorja Bežka, ki je bil rojen v Postojni 10. julija 1860. leta, je govoril Venceslav Čopič,

predsednik Pedagoškega društva iz Ljubljane.

Po kulturnem sporedu je bilo v prostorih Jamske restavracije zborovanje prosvetnih delavcev, nakar je ObLO Postojna organiziral ogled nekaterih najvažnejših podjetij na Postojnskem: farme v Košani, lesnega podjetja »Javor« v Pivki in Prestranku ter nekaj obratov živinorejskega kombinata.

Br

Prva samopostrežna trgovina na obali

Jutri bodo v Izoli odprli prvo samopostrežno trgovino v koprskem okraju. Trgovsko podjetje Jadranka Izola bo odprlo takšno poslovalnico, ki bo prva te vrste pri nas in so jo posebno izolske gospodinje težko pričakovale — kot si želijo takih obratov tudi gospodinje v Piranu, Portorožu, Kopru, Postojni in še marsikje v okraju. Trgovina je s tem pridobila lep lokal, ki bo z dobrim poslovanjem gotovo ustregel potrošnikom. O njem bomo še poročali.

Pisatelj France Bevk govori na sobotni proslavi Dneva prosvetnih delavcev na Trgu padlih borcev NOV v Postojni

Naši izseljenci na obisku v Postojnski jami

Kaj pravijo drugod ...

pomurski vestnik

9. POMURSKA MDB SE JE VRNILA Z AKCIJE

V petek dopoldne se je iz naselja »Djuro Djakovič« iz Belega brega vrnila v Soboto 9. MDB »Stefan Cvetko«. Brigada je bila za svoje prizadevno delo proglašena za 6-krat udarno, trikrat je bila posebej pohvaljena in enkrat pohvaljena.

GLAS GORENJSKE

MALOOBMEJNI PROMET

Pred kratkim je bilo v Begunjah posvetovanje domačinov o maloobmejnem prometu z Avstrijo. Med domačim prebivalstvom je bilo za posvetovanje veliko zanimanje in so se zbrali v največjem številu. — Razen tega tudi Leščani in Radoveljanci predlagajo, naj bi bilo tudi njihovo področje zajeto v pasu, kjer bo dovoljen maloobmejni promet.

DOLENJSKI LIST

RAZŠIRJAJO CESTO ČEZ GORJANCE

Dela vodi Tehnična sekcija Uprave za ceste LRS iz Novega mesta, ki je odprla v zadnjem času vzdolž ceste več kamnolomov. Novo vozlišče bo široko 6 m, zato cesto razširjajo, nekatere najostrejše ovinkne pa bodo ublažili. Pri polaganju tolčenca in asfaltiranju bo cesta kasneje časovno zaprta. Kakor smo zvedeli, bo obnovljena cesta pokrita z asfaltnim betonom, ki ga bo polagal finišeš še v tem poletju.

IZOLSKA TRGOVINA

GOSTINSKI OBRATI BODO PLACEVALI MLEKO PO VIŠJI CENI

Podjetje »Mleko« v Celju prodaja mleko potrošnikom s približno 15-dinarsko izgubo, ker je prodajna cena za toliko nižja od polne lastne cene. Podjetje je zato zaprosilo Občinski ljudski odbor, da bi za gostinske obrate prodajalo mleko namesto po 35 din. po 51 din. Svet za blagovni promet je na zadnji seji ta predlog odobril. Člani sveta so bili mnenja, da gostinskim obratom ne bo potrebno zaradi tega zvišati prodajnih cen mleku in mlečnim izdelkom, saj bodo razliko krili pri drugih uslugah. Zaradi tega potrošnik ne sme biti prizadet.

Po telefonu na 170

SENOZEČE 1: Krajevni urad v Senožečah bodo v kratkem preselili v druge prostore. Njihov lokal pa je Občinski ljudski odbor Divača dodelil v upravljanje Mehanični tkalnici, ki jo je podjetje že pretvorilo v delovne prostore, skladišča in svoje pisarne.

SENOZEČE 5: Kolektiv Mehanične tkalnice v Senožečah si je pred kratkim uredil skromno kopalnico, ki ima tudi toplo vodo.

SENOZEČE 1: Ambulantno v Senožečah, ki je sedaj v enem izmed prostorov na osnovni šoli, kar gotovo ni primerno, bodo čez poletje prenesli v drugo stavbo. Sedanja ambulanta s sobo pa bodo uporabili za del novega stanovanja za učitelje.

KOMEN 5: Poravnalni svet v Komnu je preteklo nedeljo uspešno poravnal dva spora in tako spravil štiri stranke. To je bilo prvo zasedanje tega sveta, kar dokazuje miroljubnost ljudi na Spodnjem Krasu.

MATOVUN 1: V planu komunalnih del občine Sežana je bila letošnja predvidena tudi ureditev kopalnice v Skočjanu pri Divači. Uprava komunalne dejavnosti v Sežani je pred nedavnimi že prekrila mrtvašnico in popravila zid.

DIVAČA 23: Uprava komunalne dejavnosti Sežana je prejšnji teden začela asfaltirati odsek ceste od »Risnika« do železniške postaje v Divači. Vsa dela bodo stala okrog 2 milijona dinarjev.

KOMEN 5: Pretekli teden so začeli v bližini sezanske mlekarne graditi pitališče bekonov-prašičev od 80 do 100 kg. Gradili bodo v dveh etapah: prvo leto za 150 do 200 živali, medtem ko bo skupna zmogljivost pitališča 500 do 600 prašičev. Investitor je KGPZ Sežana. Prašiče bodo hranili pretežno z ostanki mlekarne, ki jih sedaj poceni prodajajo kmetom.

KOMEN 5: Uspelega roditeljskega sestanka na osnovni šoli Komnen se je udeležilo okrog 200 staršev šoloobveznih otrok, ki so se zanimali za uspehe šolarjev in za razno problematiko šole.

SEŽANA 107: 600 tisoč dinarjev je veljala ureditev sezanskega kopalnišča, kjer je sezanski Zavod za komunalno dejavnost uredil prostor za obdukcije z vodo in električno razsvetljavo.

LOKEV 10 a: Lokovci so se lepo izkazali pri urejanju notranjosti starinskega tabora. Vanj so napeljali elektriko, predelali prostore in popravili okna. Po ureditvi bodo uporabljali prostore za čitalnico in telovadnico, imeli pa bodo tudi kotiček s televizijskim sprejemnikom. Vsa dela so vsačani doslej popravili prostovoljno čepur jim je dekanska »Hladilnica« obljubila pomoč.

KOPER 16 in 243: Vse večji obisk tujih in domačih turistov je razviden tudi iz števila nočnih v koprskih hotelih »Triglav« in »Galeb«; v hotelu »Triglav« je prenočilo preteklo nedeljo skupno 166 turistov — od tega 115 domačih in 51 tujih; 22 Nemcev in Avstrijcev, 4 Svicarji in 25 Italijanov; v hotelu »Galeb« so zabeležili skupno 41 nočnih — od tega 20 domačih turistov in 21 tujih: 4 Holanci, 4 Francozi, 2 Italijana in 11 Nemcev.

POSTOJNA 39: V trgovskem podjetju »Oskrb« so te dni volili nov delavski svet, ki bo odslej štel 15 članov, kar je v primerjavi s številom zaposlenih — 45 delovnih moči — vsekakor razveseliljivo.

POSTOJNA 39: V domu JLA je pretekli ponedeljek predaval oficirskemu zboru postojnske garnizije o družbeni demokraciji sekretar Glavnega odbora SZDL Slovenije Franc Kimovec-Ziga. Predavanje je sodilo v okvir številnih izbranih tem, ki jih je za svoje starešine pripravilo vodstvo doma JLA.

POSTOJNA 29: Komunalna podjetja so v letošnjem prvem tromesečju dosegla za 28 % višji promet kakor v istem obdobju preteklega leta, vendar pa je družbeni načrt izpolnjen le z 21,9 %. Pod tem povprečjem so še vedno Mestna pekarna v Postojni z 21 % in prodajalna kuha v Pivki z 20 %, medtem ko je kino podjetje »Zarja« v Postojni doseglo 30 % sprejete plana oziroma predvidenih uslug v letošnjem občinskem družbenem planu.

BALETNI VEČER OB ZAKLJUČKU ŠOLSKEGA LETA

Estetske vrednote in mladina na pragu življenja

Ob letošnji produkciji koprške glasbene šole (8. VI.) in plesnem večeru baletne šole (9. VI.) sem se nehote spomnila nedavnega pisanja komentatorja Pres-servisa za kulturna vprašanja. Bila so to vprašanja — niso vzniknala čez noč, vendar iz leta v leto silijo bolj v ospredje — na večno aktualno in neizčrpno temo: estetska vzgoja mladih ljudi. Ta vzgoja ni nekaj abstraktnega, pravi komentator med drugim, toda tega ni v šolskem programu. Razen književnosti obravnavajo v šoli predmete, kot so likovna umetnost, glasba, ples, film, gledališče, arhitektura in uporabna umetnost, zgolj mimogrede in posplošeno in zato to nima na dijaške posebnega vzgojnega vpliva. Ni čuda, da se je tako estetska vzgoja v širšem pomenu orientirala na izvenšolsko delo (seminarji, predavanja, krožki, klubi, dejavnost kulturno-umetniških društev, glasbenih, baletnih in filmskih šol, obiski raznih predstav, razstav in podobno). Najbolj pogosto pa je vse to prepuščeno lastnemu interesu posameznika. Ob tem komentator še umestno pripomni, da na žalost možnosti za ta način estetskega osvveščanja niso enake za učence različnih šol in krajev.

Ob tem se mi je utrnula misel, da včasih premalo izkoriščamo in premalo cenimo možnosti, ki jih

nudi ljudska oblast našim otrokom: možnosti neposredne estetske vzgoje. Človeku naše socialistične družbene ureditve v današnjem tempu razvoja in napredka pa je taka vzgoja nujno potrebna.

Neposredno na to misel se veže še neka druga. Ne vzgajamo samo otrok, mi vsi se vzgajamo. Vsestransko, tudi estetsko. V svojih mladih letih nismo imeli takih vsestranskih možnosti, kot jih imajo danes naši otroci. Zdaj, ko že stojimo sredi življenja in se spoprijemamo z njegovimi nalogami in težavami, skušamo nadoknaditi zamujeno. Od tod morda naše hlastanje, prekomerne želje navzkriž s časom in zmogljivostjo. Svoje vzgoje ne dopolnjujemo kot akterji, zadovoljujemo se s sedežem v parterju. Torej občinstvo. In zato naše tarnanje, zakaj so dvorane ob kulturnih prireditvah prazne, nerazumevanje, kako moreš ostati ravnodušen, ko ti ponujajo na pladnju estetsko vzgojo. Tisto, za katero si bil prikrajšan v mladih letih, tisto, ti je manjkala na vsakem koraku. Zdaj so možnosti, redke sicer, zato pa tembolj dragocene.

Ce hočemo biti pravični in smo obešali na veliki zvon, da je v Kopru najtežje napolniti dvorano ob predstavah, koncertih in drugih prireditvah, moramo zdaj še

povedati, da je bila dvorana dva zaporedna večera (ob nastopu glasbene in baletne šole) polna, in to ne otrok, pač pa odraslih ljudi in dijakov. Disciplinirano, pozorno in hvaležno občinstvo. In še bolj hvaležni mladi izvajalci, ki so pokazali sadove svojega enoletnega dela. Je bil to slučaj, ker so nastopali otroci, ali se je res začel tajati led in svetlikati tema prazne dvorane? Bodimo optimisti, kajti res bi bilo čudno, da ne bi vsa številna prizadevanja našla poti do tistih, ki so jim namenjena.

Naša Baletna šola, kot je poudaril v uvodnem nagovoru tajnik Okrajnega sveta Svobod in prosvetnih društev Igor Pelan, dopolnjuje dvanajsto leto svojega plodnega dela. V tem času je v glavnem pod vodstvom Stanislava in Vuke Hiti, pripravila 16 celovečernih nastopov, pogost pa je bil njen delež na raznih proslavah, akademijah in podobno. Nekateri bivši gojenci te šole so danes na Srednji baletni šoli v Ljubljani ali nastopajo že na odrskih deskah Opere, zopet drugi samostojno vodijo baletne in folklorne ansamble v naših Svobodah in prosvetnih društvih. Ne gre spregledati še enega uspeha: po vzoru koprške šole so zrastle podobne v Izoli in Piranu, zametke pa najdemo tudi v drugih občinskih središčih in pri nekaterih Svobodah. Končna misel uvodnega nagovora je bila: s svojimi nastopi mladi gojenci baletne šole izostrujejo svoj estetski čut in prispevajo k splošnemu estetskemu izobraževanju in vzgoji.

Mislím, da bi bilo odveč razpravljati o potrebi take šole za

(Konec na 8. strani)

Kot smo že poročali na kratko v prejšnji številki, je tudi letos uspešno zaključila šolsko leto koprška Glasbena šola z več internimi in eno javno produkcijo, ki je bila v nabitosti polni gledališki dvorani. Na sliki vidimo nastop godalnega kvarteta, ki ga je pripravil prof. Maksimilijan Skalar, sodelovali pa so: Alenka Čuček (I. violina), Iztok Vrhovnik (II. violina), Niko Peršič (viola) in Marko Skrt (violončelo). Izvajali so Boccherinijev Menuet

OB RAZSTAVI UMETNIŠKE FOTOGRAFIJE JOŽETA KOLOŠE Edinstveno izražanje v fotografiji

V atriju in Mali galeriji koprškega muzeja je že dalj časa razstavljenih 68 del fotografija-umetnika Jožeta Kološe.

Razstava umetniške fotografije predstavlja zanimivo vzporednico k običajnim likovnim razstavam v teh prostorih in vsiljuje s svojo tehnično in formalno dovršenostjo ter izraznim bogastvom primerjave med slikarstvom in grafiko na eni strani ter poslanstvom umetniške fotografije na drugi strani.

Umetniška fotografija sodi med uporabne umetnosti, kljub temu pa v nekaterih pogledih uspešno tekmuje s slikarstvom in grafičnimi stvaritvami, čeprav je njen obstoj le vezan in pogojen v mehaničnem zaznavanju in reproduciranju optične resničnosti preko objekta in fotografskega papirja. Preko te dokumentarčne vezanosti na resničnost v bi-

stvu fotografija ne more in ne sme, čeprav ji to omogočajo tehnični prijem, ker potem ni več fotografija, temveč nič. Tisto, kar je pri fotografiji umetnost, ustvarja človek, ne aparat. On izbira motiv, izsek iz vidnega sveta, in ga posreduje na ta ali oni način. Za dobro fotografijo veljajo v bistvu ista merila kot za likovno delo. Kar je barva pri sliki, mora v črno-beli fotografiji izražati register svetlobnih odtentov. Kompozicija, razporejanje mas, odnosi med ploskvami, struktura ploskve, ritem itd., celotna likovna organizacija dane ploskve se podreja volji in hotenju oblikovalca. Čim močnejše je v fotografiju zasidran likovni občutek, tem bolj kvalitetno je njegovo delo.

Pri delih mojstra Kološe spoznavamo lahko vse prednosti in odlike, ki jih ima lahko umetniška fotografija, čeprav ga izredna večšina in oblikovalni zanos včasih približa nekaterim kočljivim točkam fotografskega ustvarjanja. Celotna razstava kaže v bistvu dva osnovna stilska priema. Spodaj v atriju razstavljen delo so »realistična«, če smemo pri fotografiji, ki s kamero posnema vedno le objektivno danost, uporabljati ta izraz. Realistična namreč v tem smislu, da je slikana objektivnost podana vedno v svojem naravnem okolju in belo-črni gradaciji svetlobe in sence izražena v naravnih razsežnostih. Motivi so pokrajina, portret, človek pri delu, prekmurska folklor, tihožitje itd. V vseh teh fotografijah se nam odkriva Kološa kot tenkočuten estetik, bister opazovalec, romantik in fantast. Med portreti zasledimo čudovite stvaritve. S pronicljivim občutkom za fiziognomijo in njeno izrazno moč je znal pričarati resničnost, ki je močnejša in resničnejša od resnice. Čeprav mogoče nekateri z močnimi in upoštevanimi vrednimi razlogi branijo fotografij prehajanje k izraznim načinom, ki niso utemeljeni ravno v njenih najbolj naravnih tehničnih postopkih, so nekatera dela iz prekmurske folklorne v svojem bolj grafičnem izrazu močno impresivna.

V Mali galeriji pa so razstavljen fotografije drugačnega značaja. Pri svojem delu v fotografskem ateljeju tovarne Tomos se je mojster srečal z lepoto industrijskih oblik. Razne montažne dele motorjev je bilo treba tehnično dovršeno reproducirati, jih reklamno ovekovečiti. Vendar se Kološa ni zadovoljil samo z dokumentacijo in reklamo. Iz neorganičnih tehničnih predmetov so nastala bitja, misli, čustva. Prebudili jih je k življenju in zdaj s svojimi antropomorfnimi ali tehničnimi oblikami govorijo o človeku in o času. Značilni so naslovi del, ki dajejo duhoviti smisel fotografiji: Koekstencija, Nerazumevanje, Srečanje, James Dean, Tomosaurus itd. Tudi fotografski prijem je drugačen. Če smo si za skupino v spodnjem atriju dovolili oznako »realistična« fotografija, potem lahko skupino v Mali galeriji z določenim pridržkom poimenujemo kot »abstraktno«. Fotografije učinkujejo kot posnetki abstraktnih grafike ali abstraktnih plastike, čeprav gre vedno za posnetke resničnih predmetov. Predmet je eliminiran ozadja, ki je dostledno bela ploha, ponekod je z montažami in na druge skrivnostne načine izgubljen nekaj na svoji resnični fizionomiji, drugod jo zopet ohranja.

Verjetno pri tej »abstraktni« vrsti fotografije prihaja veliko bolj do veljave močno razviti likovni poslušni ustvarjalca, mojster se čuti sproščenejši v izražanju, veliko bolj svoboden nad danostjo fotografske kame-re. Kakor nam je znano, je tovrstno izražanje v fotografiji pri nas edinstveno. Vsekakor pomeni za Kološo zadnja stopnja njegove fotografije izreden tehnični uspeh.

Kljub temu pa je treba približiti, da ima umetniška fotografija svoj okvir in eksistenčni smisel, likovna umetnost svojega. Med obema so stičišča, a prav na stičiščih globoki prepadi. V tem smislu pomeni zadnji poskus mojstra Kološe »memento« prav zaradi svoje tehnične dovršenosti in oblikovnega novatorstva.

(Konec na 6. strani)

MAJDA FRELJH

Prizor iz plesne fantazije na Beethovnovi glasbo. Plešejo gojenci koprške Baletne šole, koreografija Vuka Hiti

UTRINKI S III. REPUBLIŠKE REVIE DRAMSKIH AMATERSKIH SKUPIN

Razgovor s predstavnikom Goriškega gledališča

O utrinkih z letošnje revije, o vseh številnih problemih, ki so jih razjasnjevali ali navrgli medsebojni pomenki, o povzetkih, ki bi bili sad sistematičnih kritičnih razgovorov, bi bilo lahko pisati še vrsto člankov. Za danes sem izbrala pogovor z režiserjem in organizatorjem gostovanj Goriškega gledališča Andrejem Jelačinom. Njihova skupina se ni udeležila revije, ker so zaradi reševanja nekaterih načelnih vprašanj dobili povabilo prepozno. Tovariš Jelačin se je udeležil revije kot predsednik dramskega sosveta pri goriškem Okrajnem svetu Svobod in prosvetnih društev.

K razgovoru me je nagnilo dejstvo, da ima Goriško gledališče med vsemi družinami v Sloveniji največje število predstav, največ krajev gostovanj, najboljšešnji teren in morda tudi največ rednih obiskovalcev. Več o njihovem pomembnem delu vam bo povedal razgovor:

— Ker sva se že srečala na letošnji reviji, bi mogoče najprej povedali nekaj svojih vtisov, čeprav ste tu komaj dva dni. Rekli ste mi, da vas posebno zanima organizacija amaterskih in polamaterskih gledaliških skupin.

— Posebnih sugestij in nasvetov glede organizacije gledališke dejavnosti na tej reviji ni bilo. Govorili so predvsem o repertoarjih in o finančnih težavah, to pa je že stara pesem, ki se redno konča z ugotovitvijo, da denarja ni. Nekateri predsedniki okrajnih sosvetov za dramatik in vodje skupin so pokazali živo zanimanje za delo našega gledališča, ki se po svoji široki dejavnosti lahko primerja celo s poklicnimi ustanovami.

— Kolikor sem lahko razbrala iz slučajnega pogovora, ima vaše gledališče letos največje število predstav?

— Naše gledališče bo imelo v tej sezoni okrog 130 predstav. Za seboj pa imamo osem premier in eno ponovitev. Kdor pozna gledališko delo, predvsem pa pogoje, v katerih delamo, bo lahko realno ocenil, kaj te številke pomenijo. Vsi, ki sodelujemo v tej mladi ustanovi, smo v svojih načrtih in zahtevah realni in trezni. Spoštujemo proračun in proračun spoštuje naše delo. Morda prav zato uspevamo.

— Ansambel vašega gledališča so imeli za polpoklicnega in zato je prišlo do različnih mnenj, ali sodi na revijo amaterjev ali ne. Kako se osebno počutite na Goriškem in pri svojem poklicnem delu?

— Naši igralci niso samo igralci, režiserji ne samo režiserji, od vseh zahtevamo mnogo več in nikogar izmed nas ni sram prijeti tudi za kuliso, če je to potrebno. Naši igralci so v glavnem amaterji, le jaz in tovariš

ODLIČEN USPEH SLOVENSKEGA ZBORA

Letos je bilo v Vidmu III. tekmovanje pevskih zborov »Antonio Mlesberg«, ki ga razpisuje RAI. Pokroviteljstvo nad prireditvijo so prevzeli najvišji predstavniki oblasti Trsta, Vidma in Gorice. Na tem tekmovanju je dosegel mešani zbor »Jacobus Gallus« iz Trsta pod vodstvom znanega dirigenta in skladatelja Ubalda Vrabca prvo mesto v kategoriji A (mešani zbori, katerih program obsega tudi skladbe iz klasične polifonije).

POSPEŠENO SNEMANJE V NAŠIH FILMSKIH ATELJEJIH

Zdi se, da bo letošnje leto izredno bogato na številu posnetih domačih umetniških filmov. Medtem ko iz Beograda poročajo, da snemajo trenutno kar pet filmov in pripravljajo snemanje še treh novih, bo uresničena tudi napoved Triglav-filma v Ljubljani, da bodo posneli letos tri celovečerne filme. Pravkar so namreč v ljubljanskihateljih stekli prvi kadri novega slovenskega filma »Vesela«. Po scenariju književnika Bena Zupančiča snema film prvonagrajenec lanskega puljskega festivala, režiser Jože Babič iz Trsta. V glavnih vlogah nastopata člana SNG Trst Mira Sardočeva in Miha Baloh.

UGLEDNI FRANCOSKI GLEDALIŠKI UMETNIKI V JUGOSLAVIJI

Ta teden je prispela v našo državo skupina francoskih gledaliških umetnikov, ki ju vodi Madeleine Renaud in Jean Louis Barrault. Gledališka družina, ustanovljena že leta 1946, predstavlja višek francoske dramske umetnosti. Igralci bodo gostovali v vseh večjih jugoslovanskih mestih. V Ljubljani so 14. in 15. junija prikazali Molièrovega »Ljudomrznika« in »Varljiva razodetja« Marivauxa v najodličnejši in najbolj avtentični interpretaciji.

NAGRADE DRUŠTVA KNJIŽEVNIKOV SLOVENIJE

Za najbolj uspela literarna dela v preteklem letu je Društvo slovenskih književnikov podelilo nagrade Antonu Vodniku za pesniško zbirko »Glas tišine«, Francu Oniču za pesniško zbirko »Luči na obali«, Miri Miheličevi za roman »April« in Vladimiru Kavčiču za roman »Ne vračaj se same«.

STIRI NOVE VIŠJE ŠOLE

V Sloveniji bomo dobili 4 nove višje šole, in sicer: visoko šolo za telesno vzgojo v Ljubljani, višjo agronomsko in višjo pravno v Mariboru ter visjo pomorsko šolo v Piranu. Te šole terjajo naše konkretne potrebe, delati pa bodo pričele takoj po novih vzgojnih načelih.

PRVOMAJSKE NAGRADE GLEDALIŠČNIKOM

Letos so drugič podelili »Prvomajske nagrade« za najboljše režijske in igralske dosežke poklicnih gledališč, ki delujejo izven republiškega središča. Republiški odbor Zdrženja dramskih umetnikov Slovenije je na predlog posebne žirije razdelil nagrade za leto 1960 naslednjim: Janezu Vrhuncu (SLG Celje, za režijo »Beneškega trgovca«), Angeli Janko-Jenčičevi (SNG Maribor, za igro v drami »Mesec za nesrečneže«), Miri Sardočevi (za vlogo Ane v »Dnevniku Ane Frank«, SNG Trst), Modestu Sancinu (SNG Trst, za igro v »Dnevniku Ane Frank«) in Zlatku Sugmanu (SLG Celje, za igro v »Dvanajstih porotnikih« in »Beneškem trgovcu«).

Ana je znala še jokati

(Odlomek iz knjige PO SLEDOVIH ANE FRANK, ki jo je izdala založba Mladinska knjiga; prevod Albert Širok, fotografije po nemški izdaji)

»Tretjo noč se je vlak nenadoma ustavil. Vrata vagonov so se na stečaj odprla in prvo, kar smo videli, so bili slepeči žarometi, usmerjeni na vlak, sprejaj pa so peronu pa so begali sem in tja od vneme kar ponoreli, kapi, ki smo jih začeli zdaj spoznavati. Za njimi pa so stali na peronu esesovski oficirji. V luči smo jih videli prav jasno. Bili so vitki, rezki, so imeli pri sebi velike volčjake in eden od njih se je sklonil in trepalj svojo glavo na hrbtno. Esesovci, ki so spremljali naš vlak, so tedaj pristopili k njim. Kape, s katerimi so od vagona do vagona preslivali za nakit, so jim tičale na glavi spet ravno in po vseh predpisih.

Vse to smo lahko opazovali samo za trenutek, zakaj kmalu se je usula množica iz vlaka in preplavila ves peron, kapi pa so vplili: »Hitreje! Hitreje!« Nato je prevpil vse glasove zvočnik:

»Zenske na levo! Moški na desno!«

Videla sem, kako so odhajali gospod van Daan in gospod Düssel, Peter in gospod Frank. Potiskali so jih

ERNST SCHNABEL

na desno. Svoje glave moža pa nisem več videla. Nenadoma je izginil kot bi ga zemlja požrla.

»Posluš!« je vpil spet zvočnik. »Do ženskega taborišča je še uro hoda. Za otroke in bolnike so pripravljene tovornjaki na koncu perona!«

Tovornjake smo videli, označeni so bili z velikimi rdečimi križi, toda nič ni kazalo, da bi jih lahko dosegli, to smo takoj spoznali, zakaj vse je planilo nanje. In kdo ni bil bolan in izčrpan po taki vožnji? Ko so dhajali, so viseli ljudje z njih kakor grozdi, toda njihče ni odvečnih odganjal. Kamioni pa niso peljali daleč. Od vseh tistih, ki so se na njih odpejli, ni prišel niti eden v žensko taborišče. Izginili so brez sledu.

Gospa de Wiek pravi: »Ko smo prišle v žensko taborišče Auschwitz-Birkenau, so nas namestili na 29. bloku. Pot ponoči je bila grozotna. Priganjani in gonili so nas naprej, da smo druga drugo vlekle za sabo, in tako ni nobena zaostala. Ko smo bile v barakah, sem razmišljala: Le kako, da se nobena ni vrgla rajši po tleh, da bi jo pohodili all ustreli?«

Danes vedo vsi, kaj je bil Auschwitz. Kje pa je bil in da ostoji kraj in taborišče, komaj še kdo ve. Vsi se delajo, kakor da bi bil na luni nekje ali vsaj ne na tem svetu. Če jim pa rečem: Na luni? Saj ni bil oddaljen niti petdeset kilometrov od Gleiwitza in Hindenburga, ki sta bili takrat dve nemški velenosti, potem pravijo: In vas ni nihče čul? To pa ve sam ljubi bog.

Ostale smo skupaj — pravi gospa de Wiek — toliko sreče smo se imele. Morda smo prav zaradi tega dali časa vzdržale kakor drugi, ki so bili čisto sami. V barakah so se čuli vsi jeziki in bilo je po nekaj pripadnikov vseh narodov. Zdalj smo opazile, da se beda vendarle ne podvoji, če jo delimo med sabo.

S hčerko Judy sva bili skupaj, dokler je niso 27. oktobra odgnali na Češko; z Margoto in Ano Frank, dokler nista tri dni za hčerko izginili, in še z gospo Frank, dokler ni 6. januarja umrla. Samo deset dni, preden so esesovci pobegnili. Le gospa van Daan nisem srečala več ne na 29. bloku ne kje drugje v taborišču. Takoj po prihodu sem jo izgubila izpred oči. Med možmi, od katerih so nas takoj po prihodu ločili, sem videla samo še gospoda Franka, toda tedaj so nas že Rusi osvobodili in poslali v neko šolo v Katovice. Ko sem vstopila, je sedel gospod Frank pri dolgi mizi sam. Tako sva se sešla. Rekla sem mu:

O otrocih mi ni nič znanega. Odpejli so jih.

Cez nekaj časa sem mu povedala o njegovi ženi. Umrla je v postelji poleg mene. Gospod Frank se še zganil ni, ko sem mu to povedala. Hotela sem ga pogledati v obraz, a se je obrnil. In potem je napravil neko kretanje, ne morem se natanko spomniti kakšno, toda zdi se mi, da mu je omahnila glava na mizo.

Gospa de Wiek govori dobro nemški, ker je bila nekoč kot otrok v Nemčiji in obiskovala nekaj časa pri nas tudi šolo. V pogovoru ne dela napak, le tu in tam uporablja kako neverjavno besedo. Tako je rekla na primer: »Človek mora gledati, da pride pač kako sam do kraja.« Kdaj pa kdaj jih zdrkne med pogovorom tudi kakšna holandska beseda, med nemškimi besedami pa ne zveni tuje. Samo nova je in se ne uporablja, kot bi imela prvo, še čisto nežno kožico. Takoj mi je pripovedovala o noči, ko je izbruhnil v taborišču požar. Zdalj meni, da je bilo to 6. oktobra, ko so jetniki »mrliške komande« začeli krematorij III in plinsko celico ter so se skušali upreti. Tedaj niso vedeli, kaj gori. Videli so le visok, prasketajoč plamen na temnem nebu nad sosedno barako in vrgli so se vsi na zemljo, žene in otroci, in začeli moliti v vseh jezikih, ki so se govorili v barakah. In vsak je molil k lastnemu bogu, naj vlada tišina v zraku, da se ne pojavi veter in ne pade kakšna iskra na njihovo streho, zakaj če se vname baraka, bodo vsi zgoreli. In bog, ta različni bog v baraki, jih je uslišal: veter ni bilo in niti iskrica ni padla na streho, zakaj v zraku je bilo »listno tihlo«.

Gospa de Wiek je opazila, da sem pristihnila, in je obstala.

»Kaj ni to nemška beseda?«

»Odvrnili sem!«

»Pač, nemška je; prav dobro jo razumem.«

Včasih je spet uporabljala besede, ki niso bile nove in nerabljene in so dobile nežno kožo šele, ko jih je spregovorila. Tako je rekla:

Hotela sem in hotela sem ostati pri življenju, končno pa sem kljub temu zbolela. Prišla sem v bolniško barako, tam sem videla spet gospo Frank in legla poleg nje. Bila je zelo šibka, nič ni več jedla in je bila komaj še pri zavesti. Vse, kar je dobivala, je hranila pod oedejo, češ da hrani za svojega moža, ki je tega potreben. Pod oedejo pa se ji je ves kruh pokvaril.

Ne vem, ali je bila tako šibka in izčrpana, ker je stradala, ali ni mogla več jesti, ker je bila že preslabotna. Ni se dalo več razločiti. Gledala sem jo, kakor je umirala brez vzdihljajev, in takrat mi je prišlo na misel: Zdalj prideš pa ti na vrsto! Poljska zdravnica v baraki pa mi je rekla:

»Vi se že se izližete. Vi imate še svoj obraz!«

Tako je rekla gospa de Wiek, dobesedno tako, in še vedno se je čudila izrazu poljske zdravnice. Ni ga razumela in je hotela vedeti, ali ga razumem jaz.

Jaz ji nisem odgovoril.

Videl sem fotografije racij, aretacij, transportov s tovornjaki in slike iz koncentracijskih taborišč. Tu sem opazil, da so mnogi že pri aretaciji izgubili svoje obraze, in take so slikali potem propagandistični reporterji na cesti in na zbirališčih. Nekateri so stali tu s sklonjenimi glavami, drugi so vili roke, pramsi med gledalci pa so se režali:

»Samo pogledjte te živali!«

Nekateri res niso imeli več človeških obrazov. To drži. Med jetniki v taborišču so veljali za »musiman«. To je značilno. Bili so podobni zadušeni angelom in niso sodili več na ta svet. S svojimi sivimi, grdimi obrazmi, s prsteno prozorno kožo so že na poti v onostranstvo. Zdalj menim, da morajo biti angeli, ko se prikažejo, sivi in grdi in so jim krila samo umišljena.

Obraz gospe de Wiek pa je ostal skoraj neskačen. Samo če se smeje, se ji prikaže bežna senca in čuden sij krog ust. Smeje se pa često. Takole pravi:

»Ne vem, če je to pravilno, toda lahko bi na primer rekla: Ana je imela svoj obraz do konca. Pravzaprav se mi je zdela v Birkenau še lepša kakor v Westerborku, čeprav ni imela več svojih dolgih las, ker so nas takoj ob prihodu ostrigli do gola. Kakor se mi zdi, so rabili ženske lase za transmisijske pasove in cevna tesnila pri podmornicah. Zdalj se je pokazalo, da je vsa njena lepota tičala le v njenem pogledu, v njenih velikih očeh, ki so postajale tem večje, kolikor bolj je hujskala. Njena šegavost je sicer izginila, toda še vedno je bila živahna in ljubka in je s svojo privlačnostjo dosegla večših marsikaj, za kar smo druge že davno izgubile vsako upanje.

Oblek nismo imele razen sive vreče, spodaj pa smo bile čisto gole. Ko je pritisnil mraz, je prišla nekega dne Ana nenadoma v barako s parom dolgih možkih spodnjih hlač. Nekje si jih je izprosila. Z belimi bogami je bila sicer smešna, vendar po svoje ljubka.

Ali pa: Pri apelu, pri delu in pri delitvi hrane smo bile razdeljene v

petorke. Po pet skupaj smo imele tudi po eno samo skodelico. V svoji skupini je bila Ana najmlajša, vendar je skupino vodila ona. V baraki je delila tudi kruh, in to tako dobro in pravično, da je prenehalo vsako godrnjanje.

Ali: Vedno smo bile žejne, strašno žejne, tako da smo pri apelu — če je deževalo ali snežilo — kar stegovale jezike, čeprav je zaradi tega marsikdo zbolel. Toda žejna je bila hujska od boleznih. Ko mi je bilo nekoč tako hudo in sem mislila že, da me bo konec, ker nisem imela kaj piti, se je nenadoma pojavila pred mano Ana s skodelico kave. Še danes ne vem, kako je prišla do nje.

In ona je bila tudi tista, ki je videla do konca, kaj vse se dogaja krog nas. Me že davno nisimo ničesar več videli. Če je bušil ponoči iz krematorijev proti nebu plamen, še pogledale nism tja. In če so razglasili na sosednem bloku zaporo in smo vedele, da bo tam selekcija in jih bodo morili v plinskih celicah, nam je bilo prav malo mar. Če so kapi tulili svoj večni »hitreje, hitreje!«, smo dirjale. Po dvanajst ur zaporedoma smo rezale zelene ruše, čeprav teh nihče več ni potreboval, ker so bili Rusi vsak dan bliže, in smo jih metale le na kup, toda priganjali so nas in me smo jih rezale in še na misel ni prišlo noben, da bi se bila upirala. Koliko ljudi je pri delu pomrlo, jim je bilo prekleto malo mar in nam skoro prav tako. Glavno je bilo, da smo zvečer, ko smo se vrnile v taborišče, privlekle mrljice s seboj, da se je številu ujemale.

Vse to smo komaj še videli in silšale. Nekaj nas je ščitilo, da nismo več videli. Ana pa je bila brez take zaščite prav do konca. Se vedno jo vidim, kako je stala pri vratih in gledala po cesti, koder so gnali čredo nagih ciganskih deklic v krematorij. Ana je gledala za njimi in se jokala. Jokala je tudi, ko smo koralake mimo madžarskih otrok, ki so že pol dneva v dežju nagi čakali pred plinsko celico, ker niso še prišli na vrsto. Ana me je dregnila in rekla:

»Samo pogledjte! Te oči...!«

Jokala je.

Ne morete si predstavljati, kako zgodaj že večina nas ni poznala več solz.

PRODUKCIJA GLASBENE ŠOLE V IZOLI

Za konec šolskega leta je pripravila v nedeljo dopoldne Glasbena šola v Izoli javno produkcijo. Poleg 15 gojencev klavirskega oddelka je nastopilo še 6 violinistov, 2 klarinetista in 2 solpevca.

Poslušalci so z zadovoljstvom ugotovili, da je izvajalska raven mladih glasbenikov napredovala od produkcije pred koncem prvega semestra.

Mladinska knjiga POTOPI SI GLOBUS

Avtor prvega potopisa NEPAL ODPIRA VRATA je mlajšim in starejšim že dobro znani pisatelj Tibor Sekelj, zapovedalec zanimivih zgodb s svojih razburljivih popotovanj po vseh koncih sveta. Tokrat nas popelje v skrivnostno polno deželo Nepal, kjer so se le redki Evropejci pretolki skozi domala neprodušno zaprte meje in uspeli odkriti zanimivosti ljudstva, ki je stoletja in tisočletja živelo odtrgano od vsega sveta. Torej nad vse zanimiv svet, poln zamotanega filozofskega in mitološkega bogastva, usodno prepletanje indijskega, kitajskega in tibetanskega vpliva. Mala deželica je zadnje čase odprla vrata svetu in splošnemu napredku.

Knjiga je zanimiva še zaradi tega, ker je v originalu napisana v espre-

rantskem jeziku (prevedel Boris Grabnar), ker je hotel pisatelj predreti do mednarodne publike.

Drugi potopis, ki je izšel v zbirki Globus, nas pelje v prebujajoči se črni kontinent, ki vzbuja vedno bolj pozornost vse svetovne javnosti. To so dežele, ki se razvijajo z vrtoglavo naglico, stoletno kolonialno gospodarstvo razpada in vstajajo nove, samostojne države. Do konca letošnjega leta bo že polovica Afrike svobodna.

Delo Horsta Münicha ZAMORSKA DEZELA OB POPROVI OBALI je izčrpana studija o Liberiji, pisana čustveno, vendar preprosto in objektivno. Deželo spoznamo skozi prizmo mrkih in grozljivih pragovodov, v goščavi pisanega rastlinskega in živalskega sveta, v nepokvarjenih, nadarjenih, vendar pa lenih in klepetavih domorodcih, njihovo obrt, kmetijstvo, pleše, bučen tamtam, goščavske šole in tajne zveze. Pisatelj govori tudi o nevarnih tropskih boleznih, o strupenih kačah in pajkih in o strašnih termittih, ki uničujejo stavbe. Dalje se razkrije pred našimi očmi zanimiva politična slika Liberije, peščica privilegiranih Ameriko-Liberijcev in poldrugi milijon domorodcev, ki nimajo nobenih pravic.

Danes veje v Liberiji nov veter. Prinesle so ga pridobitve in razvoj — moderno pristanišče, trgovska mornarica, železnica, tovarne, mostovi — in težko je verjeti, da bo dežela še dolgo ječala v sponah vsestranskega izkoriščanja.

Založba Obzorja: TOKRAT ZA MLADINO

Nemški avtor Hans Baumann nas v svojem delu VOTLINE VELIKIH LOVCEV popelje v Francijo, na grič Lescaux, ki je do 12. septembra 1940. leta reprezentiral na zemljevidu nepomembno vzpetino. Tega dne pa so štirje dečki iz Montignaca — Marcel, Georges, Jacques in Simon — slučajno odkrili v jamah in votlinah tega griča sledove ljudi iz ledene dobe. Poznejši raziskovalci so previdno odkopavali plast za plastjo in našli številno orožje in posodo, slikarije in odtise, ki pričajo o najstarejših lovcih. Danes trumoma prihajajo tuji, da bi si ogledali votline in muzej, ki so ga uredili v starem gradu. Vhod v votlino varuje troje vrat, do nje je speljana avtomobilska cesta in v notranjost vodijo široke stopnice.

V zadnjih letih so si podobne najdbe sledile izredno hitro in zdi se, da vrsta presenečenj na tem področju še ni zaključena.

Slovenski prevod te zanimive knjige je oskrbel Metka Senjor, knjigo pa je opremil in ilustriral Jože Ciuha.

Prizor iz igre Mauricea Rostanda »Ne ubijaj« v uprizoritvi Goriškega gledališča

ki sem jih nabral v teh nekaj letih na Goriškem. Naše predstave in občinstvo — predstave si je ogledalo do zdaj 27 tisoč gledalcev — so zgovoren dokaz, da je neutemeljen strah pred krizo gledališke umetnosti. Seveda pa morajo biti te predstave kvalitetne, na primerni višini, nič kvalitetenega pa ne nastane slučajno, ampak je sad sistematičnega dela, znanja, iznajdljivosti, nadarjenosti, sodelovanja, razumevanja in še česa drugega.

Res je, sad marsičesa, sem mislila na tistem priložnosti, se spomniti vroče debate, ki se je razvila v ožjem prijateljskem krogu okrog vprašanja, ki ga je nujno zaostrela letošnja revija: zakaj ne moremo priti v Kopru do dobre amaterske skupine. Kateri med tremi faktorji nam manjka? Morda več. Toda ne prati domačega perila pred gostom, zato sem se tovarišu Jelačinu le zahvalila za razgovor. Dobronamerno ga skušam posredovati vsem prizadetim v premislek s tihim željo, da bi pomagal premostiti mrtvilo. Pri nas prav gotovo nimamo slabših pogojev, kot jih imajo na Goriškem. Z. L.

UTRINKI S III. REPUBLIŠKE REVIE DRAMSKI AMATERSKIH SKUPIN

Razgovor s predstavnikom Goriškega gledališča

(Nadaljevanje s 5. strani)

gledališče, ki bo ljudem blizu po repertoarju pa tudi po zahtevah.

— Kakšno je vaše mnenje o konkurenčni tehničnih posrednikov kulture, kot so radio, film, televizija?

— Danes ni krize gledališke umetnosti, pač pa je kriza pri ljudeh, ki naj bi to umetnost usmerjali in posredovali. Zaradi motorizacije in mehanizacije so nekateri izgubili vero v tisto, kar bo večno živelo, v resnično in iskreno umetnost. Jasno pa je, da mora biti v današnjih razmerah ta umetnost zanimivo in kvalitetno posredovana.

— Ali pri sestavi repertoarja upoštevate svoje občinstvo?

— Zahteve in okus publike so v krajih, kjer gostujemo, zelo različne. Zato ne moremo posredovati snovi petega razreda tistim, ki hodijo šole v prvi razred gledališke vzgoje. Imamo zaenkrat samo gledalce, ki ljubijo šale in uživajo v smehu, neradi pa mislijo. Poudariti pa moram, da je publika na Primorskem zelo hvaležna.

— Razen na občinstvo pa seveda morate misliti tudi na tehnične zmogljivosti. Kako to vsklanjete?

— Naš repertoar je prilagojen razmeram, v katerih delamo. Izbiramo dela z majhno zasedbo, po možnosti le z eno sceno, ki jo napravimo, če je le mogoče, zložljivo, da gre na naš osebni avto. Vse je preračunano na čim manjše stroške. Povprečna starost

igralcev je okrog 25 let. Igramo pa celo po štiri dela hkrati in to brez šepetalca.

— Zanimal bi nas podrobnejši repertoar letošnje sezone.

— O repertoarju je veliko lažje govoriti, kot pa ga sestavljati, še posebno težko je to v pogojih, v katerih delajo amaterska gledališča. V letošnji sezoni smo igrali: Cankar-Delakovo »Jernejevo pravico«, Maughamov »Sveti plamen«, Benedettijeva »Dva ducata rdečih vrtnic«, Rostanda »Ne ubijaj«, Brandovo »Charleyev teško«, Čebuljovega »Janka in Metko«, Goldonijeva »Slugo dveh gospodov«, Peroviča »Pod soncem zaledenela« in kot zadnjo Sartrovo »Obzirno vlačugos«. Skupno smo odigrali do zdaj 121 predstav, in to v vseh krajih goriškega okraja, v koprskem pa so stalna mesta naših gostovanj Stanjel, Komen, Sežana, Tomaj, Senožeče in Lokve.

— Morda kaka posebnost, droben doživljaj, ki značilno ilustrira vaše delo?

— Ko sem režiral znano komedijo »Charleyeva tetka«, sem moral na primer eno vlogo ertati, ker ni bilo v našem avtomobilu prostora za igralca, ki bi to vlogo tolmačil, Marsikdo se bo temu smejala, toda prilagoditi se moramo razmeram, ker če bi se razmere prilagajale nam, bi tega in še marsikaterega dela najbrž nikoli ne urizorili. Tako pa je kljub ertani vlogi imela komedi-

ja nad vse razveseljiv uspeh, mi pa polne dvorane hvaležnega občinstva.

— Kot predsednik sosveta za dramatiko imate vpogled v splošno amatersko dejavnost v goriškem okraju. Ali gledališče pomaga drugim društvom?

— Naša pomoč društvom gre predvsem preko tečajev, ki jih prireja Okrajni svet Svobod. Sam sem na primer vodil tečaj za recitatorje in igralce; skupno s kolegom Ferrarijem sva v semestrskih počitnicah vodila tečaj za režiserje-amaterje. Ob prostem času obiskujemo društva, kjer svetujemo ali pa celo prevzamemo režijo kakega dela. Režiserji društev se tudi osebno obračajo na upravo gledališča za nasvete, kostume, lasulje, šminke itd.

— Koliko pa je teh društev?

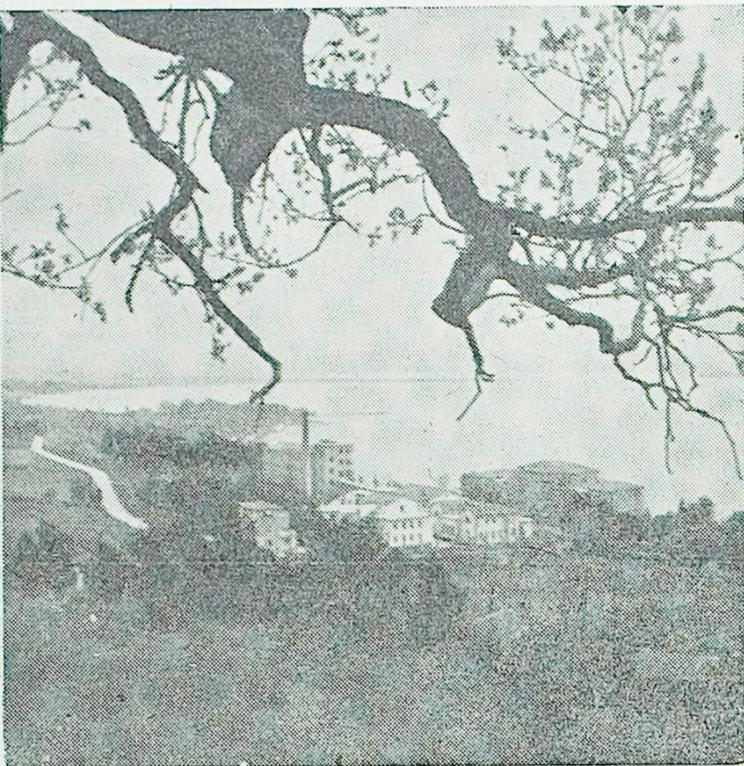
— V goriškem okraju je preko 100 društev in vsa potrebujejo pomoči; ne samo finančne, ampak tudi strokovne. Doba, v kateri so se društveni pevski zbori učili peti le podoknice in narodne budnice je za nami. Danes se zahteva kvaliteta in to bodo zagotovili le strokovnjaki, ki bodo znali pritegniti ljudi k sodelovanju in pravilno usmerjati dejavnost najrazličnejših društvenih sekcij. Možnosti in delavnih ljudi je veliko, le poiskati jih je treba.

— Menda sem prav razumela, da se borite zlasti za kvalitetne amaterske predstave?

— Govorim vam iz izkušenj,

SKRBNJE PRIPRAVE NA LETOVANJE OTROK V KOPRSKEM OKRAJU

Spet smo sredi počitniškega življenja

Ankaran je med najlepšimi obmorskimi letovišči Jadrana

IZ KOPRSKEGA OKRAJA VEČ KOT 2000 MALIH LETOVISČARJEV

Odseki za socialno varstvo otrok, Okrajni odbor RK, društva prijateljev mladine, taborniki in vodstva šol ter otroških ustanov skrbno pripravljajo programe za številne oblike letovanja, ki se jih bo udeležilo iz našega okraja več kot 2000 otrok. Ker organizirajo več vodstev šol in otroških ustanov samostojna letovanja in taborjenja — naši podatki niso popolni — zato lahko domnevamo, da bo gornja številka še višja. Gre pretežno za zamenjavo s podobnimi ustanovami v drugih okrajih, kar je postala že ustaljena oblika prirejanja letovanja.

Večino letovanja in taborjenja organizirajo odseki za socialno varstvo otrok po občinah, organizacija RK, DPM in seveda taborniške organizacije. Na odseku za socialno varstvo otrok pri OLO Koper, kjer koordinirajo delo občinskih odsekov in zbirajo podatke tudi o delu ostalih organizacij, smo dobili za posamezne občine naslednje podatke:

KOPER: kolonija v Logatcu v dveh izmenah za skupno 70 otrok med 11. 7. in 22. 8.; PIRAN: kolonija v Kolečju od 15. 7. do 6. 8. za skupno 70 otrok; IZOLA: kolonija v Domžalah od 7. 7. do 26. 7. za 100 otrok; uprava otroškega vrta v Izoli pripravlja letovanje za 60 svojih malčkov v Mariboru od 8. 7. do 6. 8.; ILIRSKA B. BRICA: kolonija v Njivicah od 7. 7. do 28. 7. za 80 otrok; SEŽANA: taborjenje v dveh izmenah za 140 otrok na Miljskem polotoku v času od 10. 7. do 25. 8.; POSTOJNA: zamenjava z otroškim domom v Izoli za 70 otrok ter letovanje pod šotori v Ankaranu od 10. do 30. 7. za 60 otrok padlih borec skupno v Ilirsko Bistrico. Naj omenimo, da se bodo domala vseh letovanja in taborjenja udeležili samostojno ali skupno z drugimi številni otroci padlih borec iz vseh občin našega okraja.

Tudi taborniki vseh taborniških odredov na Koprskem pripravljajo številna taborjenja. Piranski odred pomorec predvideva taborjenje na Savudriji, Izolanski »Jadranski strazarije« bodo postavili svoje šotore v Predvoru pri Kranju itd. Zdravstvene kolonije v Vranskem pa se bo v treh izmenah med 8. 6. in 29. 8. udeležilo 84 otrok iz vsega okraja.

Za zaključek naj omenimo, da doslej za zdrave in socialno neogrožene otroke niso organizirali letovanja. Letos je prevzela to nalogo Zveza prijateljev mladine, ki bo omogočila šestdesetim otrokom našega okraja letovanje v Grazu (Avstrija) — v času od 12. 7. do 20. 8. Ker bodo ti otroci manifestirali socialistično vzgojo, so posvetila šolska vodstva in DPM izboru teh otrok in vodilec vso pozornost. Če omenimo še 10 izbranih pionirjev, ki se bodo udeležili med-republiškega tabora »Sutjeska« v Petrovcu na moru (pri nas je tak tabor v Dolenjskih Toplicah) in več kot 100 malih rekonvalescentov našega okraja, okrevanih v RKS na Debelem ritcu, zares lahko s ponosom ocenjujemo skrb naše družbe za mladi rod, ki je vsepovsod deležen prave materske ljubezni domovine.

B. Borovič

v vsako primorsko hišo

Počitnice! Kako prijetno zveni v srcih naših otrok ta beseda in kako jo znajo povezati z vsem najlepšim, kar jim lahko nudi brezskrbna mladost. Taborjenja, letovanja, potovanja in izleti, številna srečanja s tujimi kraji in neznanimi lepotami pisanega sveta, po katerem so se še pred nedavnim lahko sprehajali samo v mislih in po zemljevidu, bodo postala otipljiva in doživljiva resničnost. V bogati domišljiji malih potepuškov, ki bodo oprtani z nahrbtniki in šotori koracali v naročje zelenih gozdov ali proti peščenim obali morja, bodo kipele podobe junakov s knjižne police.

ZATO PRIPRAVIMO OTROKOM PRIJETNE POČITNICE...

... neprisljano srečanje z naravo in razkošnimi lepotami naše domovine! To geslo velja od osvoboditve in je že postalo pravilo. Narava je neizčrpna zakladnica otrokovih doživetij in s pravilnim vodenjem lahko postane nenadomestljiv učitelj, ki ob številnih vtisih in spoznanjih plemeniti mlada čustva, kuje resnično tovarištvo ter krepi duha in telo.

Hudo zgrešeno bi bilo, če bi se odločili za divja in nenačrtna letovanja, kajti takšno življenje bi začelo našim malim kmalu presedati. Zato je letos še bolj kot kdaj prej posvečena vsa skrb izbiri vodilnega kadra za vse oblike letovanja, ki bo ob upoštevanju zdravstvenega momenta zares sposoben združiti prijetno sproščenost s koristno aktivnostjo otrok. Ne-

dvomno bodo doslej nabrane izkušnje takega vodenja vsem odraslim spremljevalcem v veliko korist. To pa je tudi najboljša zagotovilo staršem, da bodo svoje otroke pošiljali na pot s prijetnim preplánjem, da so ne le v varnih rokah, ampak tudi na poti do novih spoznanj in odkritij, ki si v domačem krogu in v tesni učilnici ne bi mogla utreti poti v zavest mladega rodu.

KAM Z OTROKI, KI BODO OSTALI DOMA?

Doslej otrokom, ki se niso udeležili letovanja in taborjenja, zares nismo posvetili dovolj pozornosti. To je bilo vsekakor zgrešeno, kajti mladim dopustnikom se je čestokrat ločevalo dolgočasje, kar lahko zelo slabo vpliva na oblikovanje otrokove duševnosti. Dokazano je na primer, da so številni prestopki, predvsem ob začetku šolskega leta, prav posledica divje preživljenja počitnic, prepuščenosti otroka samemu sebi, okolju brez nadzorstva in brezdolju.

Da bi prekinili s to škodljivo tradicijo, so letos pionirski starešinski sveti s šolskimi organi in ob sodelovanju društev prijateljev mladine, stanovanskih skupnosti, staršev in mladinskih organizacij skoraj povsod sprejeli nalogo zagotoviti varstvo in prijetne počitnice tudi otrokom, ki ostanejo doma.

Pri določanju programa počitniške dejavnosti otrok ne bi smeli biti nikjer v zadržki, kajti bogata vsebina izvenšolskega dela pionirjev kar ponuja razne pestre oblike dela, ki so bile otrokom že med šolskim letom v največje veselje. Predvsem pa je važno, da tudi v počitnicah ostane šola osrednja baza za zbiranje otrok, kar obenem zagotavlja nadaljnje izkoriščanje šolskih delavne, športnih objektov in najbolj priljubljenih izletniških točk za celodnevne ali pol-dnevne izlete, ki lahko postanejo oblika sistematičnega dnevnega varstva otrok.

Nikakor ne smemo dovoliti, da bi zaradi počitnic upadel polet in aktivnost mladih združnikov-tekmovalcev. Casovna delitev dela po skupinah bi bila verjetno najprikladnejša oblika nadaljevanja enoletne aktivnosti pionirjev. Organizatorji počitniške dejavnosti otrok bodo nedvomno morali tokrat še posebno upoštevati želje in interese otrok, zato naj velja v počitnicah še bolj kot doslej načelo samouprave otrok.

TRŽAŠKIM ŠOVINISTOM ŠE VEDNO PRIJAJO TERORISTIČNE AKCIJE

Zločinski napad na slovensko šolo

Nedavni poskus atentata šovinističnih in fašističnih zlikovcev na Glasbeno matico v ulici Ruggero Manna 29, ki k sreči ni uspel, je vsa tržaška demokratična javnost ostro obsodila. To tembolj, ker so se zlikovci poskušali znesti celo nad otroki, ki obiskujejo ta zavod. Čeprav podtaknjena bomba ni eksplodirala, dogodek nesporno dokazuje, da izlivov šovinističnega besa proti tržaškim Slovincem še ni konec.

Znano je tudi, da je povod za taka in podobna zločinska dejanja iskati čestokrat v spodbudah

hujskaškega pisarjenja tamkajšnjih listov, ki se nikakor ne morejo sprijazniti s priznanjem pravic slovenski manjšini in njene mu sožitju z italijanskim prebivalstvom. Policija, ki je bombo takoj po prijavi odstranila, sicer išče neznane zlikovce, vendar prevladuje mnenje, da bi tudi v primeru uspešnega lova na atentatorje sodne oblasti izrekle mlo kazni, kot se je to v podobnih primerih že zgodilo. Nedvomno je takšno ravnanje sodnih oblasti samo spodbuda za posnemovalce takih zahrbtnih napadov.

PISMO UREDNIŠTVU

Hudo nam je, tovariši...

Hudo nam je, da moramo na tak način iznasati naše težave, čeprav smo še otroci in nedorasli, da bi se odločneje spoprijeli z življenjem. Toda kdo bi lahko molčal ob taki krivici, ki se nam je pred nedavnim zgodila.

Doma smo iz Brkinov. Skoraj vsi naši očetje so bili partizani, skoraj iz vsake druge hiše je nekdo daroval življenje za svobodo in redki so naši domovi, ki niso bili požgani v narodnoosvobodilnem boju. Zavedni so bili naši starši in ponosni smo nanje!

Minila je vojna in učimo se, da je danes naša domovina lepša kot kdajkoli prej. Učimo se tudi, da imajo pri tem velike zasluge tudi mladina in pionirji. Tudi mi smo se zmenili, da bomo prispievali nekaj h graditvi. Lotili smo se obnove naše šole, ki je v zelo slabem stanju. Napravili smo načrt, vrednost dela pa bi znašala nekaj več kot en milijon dinarjev. Tudi starši so nam obljubili pomoč, ObLO Hrpelje pa nam je odobril 250.000 dinarjev za material. Začeli smo z delom. Od 20. aprila dalje so dan za dnem, ob nedeljah in delavnikih pela kladiva in škipale samokolnice. Starši so zidali, mi otroci pa smo pripravljali malto, nosili vodo, barvali okna in vrata, gradili čebelnjak in kunčnico, spodbujali omahljivce in ponosno gledali na delo svojih rok. 20. junij smo doleteli za datum, ko naj bi že v obnovljeni šoli skupno s tovariši vzgojitelji in starši praznovali našo delovno zmago. Zelo smo želeli, ker smo želeli izpolniti naš plan pred danim rokom in bi tako imeli ob Dnevu mladosti kar dvojno praznovanje.

Tedaj pa so se začele težave in prišlo je prvo razočaranje. Naša zaloga apna in peska je vidno koptela in zbalji smo se, da nam bo tega važnega gradiva zmanjkalo. Brž smo prosili komunalno podjetje v Hrpeljah, da nam takoj dostavi potrebno količino tega materiala. Toda z brezplodnimi obljubami, da bomo dobili anno čez tri tedne, si nismo mo-

gli pomagati, ker je vsa zaloga na našem gradbišču pošla že 15. maja. Ker smo se bali, da bodo zopet pozabili, smo jim trikrat telefonirali in večkrat prosili tudi osebno, naj nam ga res pripeljejo. Tedaj so nam zagotovo obljubili in celo določili uro dostave. Vendar smo zaman čakali. Ko pa smo nato 4. aprila vprašali, kje je apno, ki je bilo namenjeno nam, so nam odgovorili, da apna ni. Apno, ki je bilo namenjeno nam, pa so prodali zasebnikom. Ker podjetje ni imelo več negašenega apna, so nam zopet obljubili, da nam bodo dostavili potrebno količino 6. junija. Verjeli smo jim in za 7. junij organizirali prostovoljno delo. Vendar pa apna zopet ni bilo od nikoder.

Kaj sedaj? Spet čakati tri tedne? Čas košnje je prišel in starši ne bodo imeli več časa za delo pri obnovi šole. Vse je kazalo, da bomo morali počakati do jeseni, ko bo nedokončana šola v še bolj slabem stanju kot doslej. In vse to zaradi nekega podjetja, kjer ne držijo besede.

Mi pionirji, ki se šele učimo spoznavati vrednost naše socialistične ureditve in misli, menimo, da je tako dejanje nedostojno za neko podjetje v naši domovini.

Tovariši, majhne so te stvari

RAZMIŠLJANJA PO SVETU ZARADI POLOMA VRHUNSKE KONFERENCE

Bila sva ujetnika istega sovražnika

Konferenca na »vrhu« je doživela polom in razočarala upe vsega človeštva. Kakšne bodo posledice, se je vsakodnevno vprašal? Pod tem 6-nogledim dojmem je napisal neki angleški publicist črtico, ki simbolizira danes želje in težnje vsakega človeka.

»Leta 1944 sem padel v nemško ujetništvo in prišel v taborišče ob reki Labl. Med sedemindvajsetimi narodnostmi je bilo največ sovjetskih ujetnikov. Kakor vsi drugi, so tudi oni največ mislili na tisto, kar bi jih moglo obdržati pri življenju. To je bila hrana. Drugi ujetniki so dobivali od časa do časa pakete Rdečega križa, oni pa ničesar. Pomagal si na svoj način. Iz praznih konzervnih škatel so izdelovali cigaretno dozo, prstane, nože, žlice in vilice in te predmete zamenjavali za kruh, krompir ali cigarete.

Nekega dne sem na takšen bazaru naletel na Nikolaja Cibe. Znal je nemško in je bil zato posrednik svojim rojakom, ki so govorili le rusko. Vprašal sem ga, če bi mi lahko skrbel, ti mi boš dal pa repo, korenje ali kakšno jabolko, da si obvarujem zobe pred izpadanjem... Iz katere barake pa si?

Povedal sem mu, kje me lahko poišče, in da me bo našel, kadarkoli pride. Na ta razgovor in nanj sem po-

zabil vse do tistega trenutka, ko je nekega jutra vstopil v mojo barako.

— Dobro jutro, — je pozdravil nekako hlastno in držal v roki svinčnik, beležko in olupljeno repo.

— Hvala. Koliko stane? — sem v zadržki vprašal.

— Strel je v glavo in se nasmehnil. — Nič. To je moje darilo. Jutri te bom spet obiskal.

Pojedel sem repo, ošillil svinčnik in napisal pesem, ki mi je že dle časa rojila po glavni. Pričakoval sem obisk tega nenavadnega človeka. Čestokrat me je obiskal. Sedla sva na rob pograda in pila mlačno in grenko kavo. Izmenjala sva podatke drug o drugem. Povedal mi je, da je doma iz neke vasi blizu Kljeva, da je bil študent in je padel v ujetništvo leta 1941 blizu Mlnska. Ker je govoril nemško, so ga imeli Rusi za »zauptnega moža«, ker je delal v pisarni, iz katere so prihajali ukazi o formiranju delovnih skupin. Tako sem lahko razumel, kako mi je mogel priskrbeti svinčnik in beležnico. Njegova precejšnja svoboda, saj se je mogel gibati okrog nemških barak, pa mi je dala slutiti, na kakšen način se je bil polastil repe in včasih celo jabolka.

Največkrat sva se razgovarjala na pogrado, včasih pa sva šla na sprehod okoli barak; govorila sva o najinem življenju v preteklosti, o najinih načrtih in namenih, o knjigah, ki sva jih bila prebrala in nehoti tudi o političnih sistemih v najinih domovinah. Nikolajevu mnenju o sovjetskem sistemu je bilo preprosto in logično. »Ko bi ne bilo revolucije,« je dejal, »ne bi imel drugačne izbire, kakor sta jo imela moj oče in ded.

Komunizem mi je omogočil študij, omogočil mi je, na lahko postanem nekaj, o čemer niso mogli moji predniki niti sanjati.

Neke nedelje me je ogrnil s svojim plaščem, ki je bil označen z rdečimi črkami »S. U.« (sovjetski ujetnik) in me odvedel v ruski del taborišča. Sovjetski ujetniki so bili pripravili predstavo Čehova in nekaj pevskih točk, ki so jih spremljali na instrumentih, ki so si jih bili napravili sami. Nazaj grede sva si izmenjala naslove in si objubila, da tega prijateljstva ne bova nikoli pretrgala. Iz pogovorov z njim sem dobil nekaj pojma o življenju v Sovjetski zvezi. Občutil sem njegovo trdno vero in njegov neomajen idealizem.

Ko je taborišče osvobodila Rdeča armada, me je Nikolaj predstavil poveljujočemu oficirju, in mislim, da sem bil prvi zahodni častnik, ki je dobil takoj interview z ruskim komandantom.

Nikolaj je šel z Rdečo armado v eno stran, jaz pa, po svoji lastni želji, v drugo. Nekaj mesecev kasneje, ko sem delal v Parizu kot prevajalec francoščine in nemščine, sem našel v svojem bloku Nikolajev naslov. Šel sem na sovjetsko veleposlaništvo v London in povpraševal, kaj bi bilo mogoče napraviti, da bi se s svojim ruskim prijateljem spet srečala. Ničesar mi nislo mogli odgovoriti. Preteklo je pet let. Nekega dne sem spet potrkal na sovjetskem veleposlaništvu in spet sem prišel zaradi Cibe. Bilo je mnogo zagotovilo, toda nikarkršnega uspeha. Spet je minulo pet let. Leta 1956 sem prišel, kot publicist, v dotik s predstavniki sovjetskih založb, ki so bili člani sovjetske tr-

KONCERT

PEVSKEGA ZBORA PD »BOŽIDAR KOLARIČ«

Ob koncu sezone je pevski zbor PD »Božidar Kolarič« iz Hrvatinov priredil dne 4. junija koncert pod vodstvom pevovodje Franca Briščka. Naslop je bil sad številnih vaj od jeseni dalje. Tudi zimska burja ni zadržala požrtvovalnih pevcev, ki so prihajali iz raznih vasi v Miljskih hribih, pa tudi iz Ankarana in Valdoltra. Uspeh njihovega požrtvovalnega dela je bil kronan z zelo uspešnim koncertom v Hrvatinih in v bolnici Valdoltra.

S SEJE OKRAJNEGA SVETA ZA SOCIALNO VARSTVO

Nove oblike socialne službe

V skladu z našim splošnim družbenim, gospodarskim in političnim razvojem tudi socialno varstvo spreminja svoje oblike in rešuje stare in novo nastajajoče osebne, družinske in družbene probleme ter negativne pojave. Na zadnji seji Okrajnega sveta za socialno varstvo so člani skupno s predsedniki vseh občinskih svetov razpravljali o vsestranskih nalogah organov socialnega varstva, o ustanovitvi in delu takih komisij v stanovanjskih skupnostih, za eno najbližjih bodočih nalog pa so si zadali sestavo perspektivnega plana za razdobje 1961—65. Predsednik sveta Jože Buh je še na kratko poročal o konferenci v Beogradu, ki so se je udeležili trije predstavniki našega okraja.

Novost v delu organov socialnega varstva je počasen prenos njihovih funkcij na organe de-

lavskega samoupravljanja, oziroma vsaj tesno medsebojno sodelovanje. Pri tem bo seveda prišlo do vprašanja kadra, ki ga bo treba sčasoma usposobiti s posebnimi tečajmi. Vsi naši delovni kolektivi še ne čutijo potrebe, da bi reševali tudi taka vprašanja, vendar pa že silijo te potrebe v ospredje in v večjih gospodarskih enotah že tudi najdemo človeka, ki se ukvarja s tem neposredno.

Vprašanje socialnega varstva v današnji obliki, ko ne gre za socialno ogrožene, ampak za kompleksno skrb za našega delovnega človeka, nujno posegajo tudi na druga področja — varstvo otrok, družbena prehrana in podobno. Ta pestrost v delu je najbolj razvidna iz programa dela okrajnega sveta, v skladu s tem programom pa bodo koordinirali svoje delo še občinski sveti.

Med najbolj pereče probleme socialne službe sodi kadrovska vprašanja. Politiko nadaljnjega štipendiranja bo treba vskladiti s sedanjim stanjem in perspektivnimi potrebami. S tem v zvezi bi bilo še treba proučiti možnost, da pri Srednji ekonomski šoli v Kopru ustanovimo oddelke za šolanje socialnih delavcev. In končno bi bilo treba tistim, ki že delajo na tem področju, pa nimajo primernih nazivov, omogočiti opravljanje izpitov za priznanje naziva.

Svet bo izdelal priporočilo Ljudski univerzi, naj svojim desetdnevni seminarjem delavskega in družbenega samoupravljanja priključi še dan ali dva za vprašanja socialnega varstva. Razen tega naj bi bili po možnosti že to jesen — v vseh večjih podjetjih krajši seminarji za socialne delavce v sklopu delavskih svetov.

Družbeno upravljanje na področju socialnega varstva še vedno ne opravlja vseh nalog. Vzroki za pomanjkljivost so med drugim tudi v sestavi svetov. Posebna naloga pa je, kako ločiti določene socialne službe iz upravnih organov in jih poveriti posebnim centrom za socialno delo.

Posebna točka dnevnega reda je bila posvečena delu socialnih komisij v stanovanjskih skupnostih. V 14 stanovanjskih skupnostih našega okraja je do zdaj 9 takih komisij, vendar bi težko rekli, da so resnično zaživele. Te komisije bi morale biti v pomoč svetom, vendar ne najdejo svoje vloge in naloge (vzgojne ustanove, rejniška služba, prehrana otrok, družbena prehrana, varstvo družine, problemi starih in bolnih itd.). Nobenega vzroka tudi ni, da take komisije ne bi zaživele tam, kjer stanovanjskih skupnosti ni in bi se pri svojem delu tesno naslonile na krajevne odbore, oziroma v krajih, kjer so večje gospodarske enote, na delavskega sveta.

V programu dela sveta za socialno varstvo najdemo dalje poudarjeno skrb za varstvo otrok padlih borcev, žrtev fašističnega terorja, za borce in invalide. To so vprašanja, ki so v glavnem že rešena, pereče pa je še stanovanjsko vprašanje nekaterih borcev, včasih gre za njihovo zdravstveno stanje, šolanje, poklicno usposabljanje, priznavanje pogojev za upokojitve in podobno.

Nekoliko zanemarjeno področje je bilo zaposlovanje invalidov in njihova rehabilitacija. To je področje, na katerem bi lahko dosegli lepe uspehe, ker razpolagamo danes s številnimi tehničnimi pripomočki. Zato bo svet med svoje bodoče naloge zapisal tudi skrb za defektne otroke, za slepo in gluho mladino.

V skrb sveta sodi tudi rejništvo, ki zavzema vedno širši obseg in se zdi, da se bo ta oblika varstva še razširila. Zato bo treba posvetiti rejništvu posebno pozornost in mogoče ne bi bilo odveč nekaj vzgojnih predavanj za rejnike, vsekakor pa sistematični obiski rejencev in pravočasna skrb za njihovo poklicno usposabljanje.

Tu je potem še vprašanje alkoholizma, ki prinaša na vsa področja našega življenja težke moralne in zdravstvene posledice. Kompleksnost tega zla še zlasti vidijo skrbstveni organi, saj imajo dnevno opravka s primeri, ki so največkrat posledica prav alkoholizma v družinah. Tu ne gre samo za gospodarsko škodo, ki nastane zaradi izpada pri delu, pri nesrečah pri delu, pri prometnih nezgodah in podobno, ampak še za vzgojno zanemarjenost otrok, njihove kriminalitete, duševne in telesne zaostalosti, razveze zakonov itd. Posledica vsega tega so socialne podpore družinam alkoholikov, odvzem otrok, njihovo razmeščanje v domove in v reje, preklicji otroških dodatkov, vprašanje otrok ob razvezah in podobno.

Posebna skrb sveta je posvečena starim ljudem in socialnemu varstvu onemoglih in bolnih. Člani sveta so bili soglasno mnenja, da bo treba socialne podpore zvišati, da bodo omogočile eksistenčni minimum. Nikakor pa ne bi smeli bremeniti socialnega proračuna ljudje, ki so svoje nepremičnine darovali občini. Z ureditvijo tega vprašanja bi tudi toliko sprostili ta proračun, da bi zadostoval za tiste, ki so odvisni zgolj od te podpore.

Svoj perspektivni plan za daljše obdobje (1961—65) pa bo izdelal okrajni svet v skladu z občinskimi sveti in socialnimi ustanovami.

Poletna obleka z velikimi vzorci. Nosimo jo lahko na dva načina: s širokim krilom zadaj, kot vidimo na sliki, ali pa brez nje. Tako jo imamo lahko za več priložnosti

Novo revije

OBZORNIK 60, STEV. 6

Iz vsebine:

Nikolaj Kirilov: Pomladni dež; Ludovika Kalan: Odpoved; W. Lichtenberg: Drugi kraji — enaki običaji; Svetozar Corović: Smrt starke Jovane; Marička Znidaršič: Trpljenje; B. B.: Bedno življenje in velika poezija Françoisa Villona; François Villon: Enakost pred smrtjo; Potresi — utrip naše zemlje; Tennessee Williams: Pomembna stvar; Alojz Gradnik: Villonova balada; Carla Ravalli: Stiri tisoč let ženske lepote; Olimpijske igre — plemenito tekmovanje narodov sveta; O. Henry: Romanca zaposlenega mešetarja; Arhitekti iz doline Nila; Ultramraz — novo orodje; Heinz Haber: Naš prijatelj atom; Thomas Craven: Anglež Turner — slikar narave; Ulrich Dunkel: Clovek odkriva nove živali; Weekend; Sončne pege; Od kod naša povrtnina.

NASA SODOBNOST, STEV. 6

Iz vsebine:

Juš Kozak: Odmevi na Silbi, Lojze Krakar: Pet pesmi, Marjan Rožanc: Jutro polpretekelega večera II, Valentin Cundrič: Pesmi, Smiljan Rozman: Pokopališče II.

RAZGOVORI — Znanost in ideologija (Niko Toš), POLEMIKA — O našem plesnem šolstvu (Gizela Brančarjeva).

FILM — O naših filmskih scenarijih (Vladimir Kralj), GLASBA — Tri Merkujeve skladbe (Marjan Lipovšek), ARHITEKTURA — Romanska arhitektura na Slovenskem (Emilijan Čevc), MED KNJIGAMI — Nekaj novosti med mladinskimi knjigami (France Vurnik), LKOVNA UMETNOST — Batista, De Reggi, Oblak (Emilijan Čevc), GLEDALISCE — Molière: Don Juan ali Kamniti gost (Vladimir Kralj).

V Hrpeljah so ustanovili Društvo prijateljev mladine

Preteklo nedeljo je bil v prostorih hrpeljske osnovne šole ustanovni občni zbor Društva prijateljev mladine. Zbora se je udeležilo okrog 150 prijaviteljnih članov, udeležila pa se ga je tudi predstavica okrajnega društva Ida Gečeva iz Kopra. Skupno s tovarišim Mirkom Piškom sta zbranim razložila namen in vlogo društva pri vzgoji mladega rodu. V živahni razpravi so nato zborovalci obravnavali stanje šolstva in izveljskega vzgojnega dela.

Nepričakovano lepa udeležba ustanovnega občnega zbora je dokaz resne zainteresiranosti družbe za pra-

viino in v življenje usmerjeno vzgojo mladine. Zanimiva je bila ugotovitev nekega diskutanta, da je med našimi prvimi nalogami rešitev vprašanja šolskih prostorov in njihove opreme. Na občini pripravljajo načrte za dozidavo novih šolskih prostorov in ureditev telovadnice ter kabinetov. Vendar pa bo ta rešitev samo začasna, dokler ne bo možnosti za zgraditev novega šolskega poslopja. Prav tako je nujno potreben otroški vrtec, zlasti za otroke zaposlenih mater. Pri tem bi veljalo omeniti dolžnost stanovanjskih skupnosti in sugestijo investitorjem, da mora biti v vsakem novem stanovanjskem bloku zagotovljen primeren prostor za zbiranje otrok. V poletnem času naj te prostore zamenjajo urejena in primerno opremljena odprta igrišča.

Naloga Društva prijateljev mladine bo med drugim tudi ta, da organizira vrsto predavanj za starše. Društvo bo prevzemalo tudi patronat nad pionirskimi organizacijami in sodelovalo z občinskimi in ostalimi forumi pri reševanju vseh številnih vprašanj okrog mladine. V sodelovanju s šolo in oblastnimi organi ter ustanovami, ki vključujejo v svoj delokrog tudi vzgojna vprašanja, bo novoustanovljeno društvo na področju hrpeljskega šolskega okoliša moralo rešiti vrsto začetih ali opuščenih akcij. Zato bo potrebno sodelovanje vseh članov, ki si bodo razdelili delo v posebnih komisijah.

V sedemnajstletnem upravnem odboru društva so tudi predstavniki mladinske organizacije. J. Z.

Umrla je partizanska mama

V 76. letu starosti je 28. maja letos tragično preminula partizanska mama Marija Mezgec, roj. Cesar iz Hrušice pri Podgradu.

Ze od rane mladosti ji življenje ni trosilo rožic. Delala in trpela je. Imela je štiri otroke, vsi so sodelovali v NOB, ona sama pa ni bila mati samo svojim otrokom, temveč vsakemu partizanu, ki je potikal na vrata njene skromne hiše. Za vsakega je našla dobro besedo in ničice ni od nje odšel lačen. Mnogi, ki so bili kdaj pri njej, se je bodo spomnili, njene dobre volje, nasmejanega obraza in spodbudnih besed.

Zato ji izrekamo še enkrat: »Hvala Ti za vse, partizanska mama, naj Ti bo lahka domača gruda, ki si jo tako zelo ljubil!« Cer

Dva modela prikupnih poletnih oblek. Vzorec je precej velik in pisan, kar je zelo priljubljeno

Večer Baletne šole

(Nadaljevanje s 5. strani)

naše otroke. Mogoče bi zgolj strnili svoje misli o plesu, o tistem umetniškem področju, ki ima največ možnosti izraznih sredstev in dinamike, ritmike, reakcije telesa in končno glasbo, da lahko zato najbolj prepričljivo in zavestno izpoveduje družbeno aktualnost. Gotovo ni slučaj, da je klasični balet po prstih izpovedoval le večno temo o ljubezni, ki je sicer res najbolj razširjeno in upoštevanja vredno človekovo čustvo. Toda danes nas to ne zadovoljuje več, kvečjemu odnos do te ljubezni, danes hočemo umetniško podobo svojega življenja, svojih nezrečenih hotenj, spoznanj pa tudi dela in uspehov.

Ce se ne motim, sem videla zadnjih devet let vse celovečerne nastope naše baletne šole. Še nikoli niso ti nastopi pokazali tako lepih sadov sistematičnega, vzgojnega in rimernega dela, ki združuje tehniko in klasični balet s sodobnimi izraznimi sredstvi. Šola je ob plesu po prstih stopila v korak s sodobno družbo in spregovorila o naših problemih. Dvanajstletno prizadevanje bi lahko strnili v priznanje: našla je svojo fiziognomijo.

Prva točka sporeda je bil ples po prstih najmlajših gojencev na glasbo raznih mladinskih avtorjev v koreografiji Stanislava Hitija. S primerno tehniko in plesno vzgojo je bil to prikaz otroških razpoloženj in predstav, ki nihajo med resničnostjo in pravljicnostjo. Druga točka je bila plesna fantazija koreografinje Vuke Hitijeve na Beethovnovno sonato v d-molu. Izvedbi ni odrekati umetniške invencije in lepega sodobnega plesa, vendar se

vsiljuje misel, ali kaže koreografsko upodobiti neplesno glasbo. Čeprav je to pogost pojav, ga je zgolj pripisati pomanjkanju baletne glasbe. Baletna študija »Stvaritev« — brez glasbe, le ob gongu, je bila tretja točka sporeda, prav tako v koreografiji Vuke Hitijeve. Prikazovala je umetniškovo ustvarjanje, od prvih snovanj in tipanj v mraku, do uredništvu umetniškega hotenja, svetlega uspeha.

Zadnja točka je bila krstna uprizoritev novega baletnega dela skladatelja Vladimira Lovca. Skladbo z naslovom »Balada o delu« sta koreografa Vuka in Stanislav Hiti povezala v plesno suito v petih stavkih — v gozdu, na polju, kovači, ribiči, tovarna. Bil je to sodobni ples ob sodobni glasbi, oba sta nam spregovorila v dobro znanem jeziku vsakdanjega življenja.

Koreografskemu uspehu sta doprinesla še pianistka Irena Vuga-Vogrčičeva s solidno in doživeto glasbeno spremljavo ter kostumograf Stanislav Hiti z ustreznimi in iznajdljivimi kostumi. Predvsem pa vsi številni majhni in večji gojenci šole. Z mnogo truda in naporov so nam pod vodstvom svojih pedagogov pripravili velik umetniški užitek, poskrbeli za našo in svojo nadaljnjo estetsko vzgojo. Njihova imena beremo v skromnem gledališkem listu, med njimi smo opazili tudi zelo nadarjene. Vendar ne gre prerokovati o njihovi nadaljnji življenjski poti in še veliko vprašanje je, koliko si jih bo izvolilo trnovo pot baletnika.

Toda to tudi ni namen šole. Širši je in globlji. O njem smo govorili v začetku. Z. L.

KOMBINAT KONZERVNE INDUSTRIJE Delamaris

IZOLA

EKONOMIČNO!

HRANILNO!

HITRO!

OKUSNO!

Ob ugotovitvah vinarne nadzorstvene službe

Naša okrajna tržna inšpekcija med drugim pregleduje tudi vina po naših gostinskih obratih in podvzema po potrebi ustrezne korekture. Tako je bila v času od 1. januarja letos do 20. maja pregledana vsa gostinska mreža v okraju.

Rezultati tega pregleda naravnost kličejo po tem, da bo treba tudi v bodoče in stalno pregledovati vina, ki jih točijo naši gostinski obrati, kajti gre za ugled našega turizma, gre za zdravje naših potrošnikov.

Naj navedemo samo nekaj podatkov o prvem letošnjem pregledu vin po potrošnih obratih našega okraja!

Od 63 odvzetih vzorcev sumljivih vin je kasnejša znanstvena analiza pokazala, da je bilo po naših gostinskih obratih kar 60 vin takšnih, ki niso bila primerna za nadaljnji promet. Z ustreznimi odločbami je bilo odločeno, da je moralo biti 6064 litrov vina prekuhanega v žganje ali pa predelano v kis. Vse to v glavnem zaradi tega, ker je imelo odvzeto vino pokvarjen duh, duh po neprimerni posodi, starikavost, ker je bilo vino oksidirano, vlečljivo in cikasto.

Razen gostiln pa je naša tržna inšpekcija pregledala tudi vinske zaloge po kletah grosistov. Tudi tu je bilo odvzeto nekaj vin zaradi povečane stopnje hlapnih kislin, mlečnega cika, starikavosti in razkroja. Iz prometa naše grosistične trgovine z vinom je bilo v času tega obsežnega inšpekcijskega pregleda odvzeto 14.888 litrov pijače, ki je šla nato v industrijsko predelavo.

Kakor je sicer pohvalno za našo okrajno tržno inšpekcijo, da je tik pred pričetkom letošnje turistične sezone napravila red v razpoložljivih zalogah vina pri nas, tako pa nas razen potrebe po nadaljnjem zaostrenju vinske kontrole ti podatki obvezujejo, da moramo še kaj več storiti za ugled naših gostinskih obratov, za ugled našega vina in našega turizma. Vzroki za tolikšne količine zaplenjenega, za potrošnje neuporabnega in zdravju škodljivega vina so namreč v glavnem naslednji: vina še marsikje pri nas ne znajo pravilno vskladiščevati, vino se ne kupuje vedno prek organizirane in za

svoj posel specializirane trgovine, razen tega pa marsikje po vinskih kletah ali po gostiščih ne znajo strokovno z vinom manipulirati.

Za odpravo teh osnovnih vzrokov bodo morale občine razen inšpekcijskih pregledov vina v potrošnji podvzemati vrsto raznih ukrepov, prav tako pa tudi okrajna Gostinska zbornica, okrajni Zavod za pospeševanje kmetijstva in strokovno neoporečne vinske kleti, predvsem pa bo treba delovati vzgojno v tej smeri, da bi se s predelavo grozdja v vino z vskladiščevanjem in z manipuliranjem z vinom pečale res samo strokovno usposobljene vinske kleti.

Udeleženci nedeljskega okrajnega tekmovanja jadralskih letalskih modelov v Postojni

Koristna doslednost sanitarne službe

Strogi higiensko-sanitarni predpisi, ki veljajo za vse živilske in gostinske obrate, gotovo niso sami sebi namen. Žal ne mislijo tako celo ljudje, ki bi jim morala biti čistoča in upoštevanje osnovnih pravil teh predpisov vodilo pri njihovem delu. Zato niso redki primeri, da se uslužbenci sanitarnega inšpektorata pri nadzoru vanju trgovin in gostišč srečajo pri izpolnjevanju svojih nalog z različnimi težavami, nerazumevanjem in celo izpadi posameznikov prav tam, kjer je posredovanje teh organov najbolj umestno. Teh pojavov sicer ne kaže sploševati, vendar so ponekod postali že stalna praksa in to nedvomno ne koristi ugledu naših uslužnostnih podjetij, da ne omenjamo avtoritativne škode, ki jo utrpri zaradi tega sanitarna inšpekcija.

Tudi v Kopru, kjer se kljub pomanjkanju živilskih in gostinskih obratov danes lahko že postavimo z vrsto novih ali obnovljenih lokalov, ima sanitarna inšpekcija polne roke dela, zato je očitno, da je iskati izvor teh nepravilnosti največkrat v malomarnosti posameznikov. Nemalo očitkov bi sicer lahko naprtili opremi teh obratov, vendar se zgodi, da so tudi sodobni pripomočki, kakor na primer hladilniki, gospodinjski stroji in podobni inventar, slabo vzdrževani in še slabše izkoriščani. Pred okužbo nezavarovana živila, neurejene zaščitne obleke in zanemarjeni sanitarni prostori pa so najpogostejši prestopki, ki jih ugotavljajo uslužbenci sanitarne inšpekcije. Ob tem pojavu se velja zamisliti posebno v vročih poletnih mesecih in v času glavne turistične sezone.

Pri svojih rednih obhodih so konec preteklega meseca našli organi sanitarne inšpekcije v takem stanju več koprskih živilskih in gostinskih obratov ter so ob tej priložnosti izrekli tudi enajst mandatnih kazni. Poslovalnici 6 — Trgovsko podjetje »Klas«, poslovalnici 1 — Obrtno podjetje »Kruh«, trgovini s sadjem in zelenjavo »Jagoda« in »Zelenjavik pri Taverni. Tudi v gostiščih in slaščičarnah — kot na primer v gostišču »Pri vodnjaku«, v Mestni slaščičarni v Cevljarski ulici, v gostišču »Taverna« in v »Stari kavarni« so uslužbenci inšpekcije ugotovili pomanjkljivosti v čistoči, osebni higieni in podobno. Preseneča, da celo v hotelu »Triglav«, kjer ima osebje ugodne pogoje za vzdrževanje čistoče, ni bilo vse v najlepšem redu.

Omenili smo že, da naletijo uslužbenci pri svojem odgovornem delu tudi na izpade posameznikov, ki poskušajo ovirati ali celo s silo preprečiti te obvezne preglede, misleč, da imajo opravka s samovoljnim in formalističnim nastopanjem teh organov. Tako neodgovorno ravnanje ter oviranje dela te službe kaže, da so takšni odnosi posledica pomanjkljivega čuta odgovornosti, nepoznavanja predpisov in nezadostne strokovnosti teh ljudi. Velja omeniti, da gre prav vestnemu delu sanitarnega inšpektorata in njegovi doslednosti zasluga, da končno tudi v živilskih in gostinskih obratih odpravljamo razne pomanjkljivosti. (bb)

14,8 MILIJONA DOLARJEV ZA NAKUP DIESLOVNIH LOKOMOTIV

Naši državi je sklad za gospodarski razvoj pri vladi ZDA odobrili 14,8 milijona dolarjev posojila za nakup 20 dieslovnih lokomotiv, namenjenih železniškemu prometu.

VSE OKROG
marja

PRISTANIŠKI PROMET V MAJU

V maju je v koprsko pristanišče vplulo 246 ladij (45.184 NRT), od teh domačih 172 (35.906 NRT), tujih ladij pa je bilo 74 (9278 NRT). Izplulo je 243 ladij (44.416 NRT), od teh je bilo naših ladij 169 (35.138 NRT), tujih pa 74 (9278 NRT).

Z ladjami se je pripeljalo in odpeljalo 14.800 potnikov.

Blagovni promet znaša 11.115 ton. Notranji promet, t. j. razvoz blaga med domačimi pristanišči, znaša 1960 ton. Uvoz znaša 7966 ton, izvoz pa 1189 ton.

Naše ladje so prepeljale 8169 ton, tuje pa 2946 ton tovora.

Z našimi ladjami smo uvozili 5020 ton, izvozili pa 1189 ton raznega blaga. Tuje ladje so uvozile 2946 ton. Izvoza s tujimi ladjami v maju ni bilo. Ajd

Kje so ladje

- P/1 »BIHAC« je 10. junija odpeljal iz Benetk, kjer je razložila tovar
- M/1 »BLED« je v New Yorku, odkoder odpelje 15. junija za Koper
- M/1 »BOHINJ« je na poti v New York, kamor prispe 16. junija, nakar odpelje še v Boston, Filadelfijo, Baltimore, Wilmington in Savannah
- M/1 »BOVEČ« je 13. junija v Benetkah, 14. junija v Trstu, 16. junija na Reki
- P/1 »DUBROVNIK« je 13. junija odpeljal iz Ploča s tovorom za Kontinent
- M/1 »GORANKA« je 13. junija odpeljala iz Splita s tovorom za Japonsko
- M/1 »GORENJSKA« je na plovbi po bližnjem vzhodu in prispe 15. junija v Aleksandrijo
- P/1 »LJUBLJANA« je v popravilu v ladjedelnici Trogir
- M/1 »MARTIN KRPAN« je na poti na Reko, kamor pripluje razkladat 18. junija
- M/1 »PIRAN« je na zahodni obali ZDA, kjer naklada tovar za Sredozemlje
- P/1 »POHORJE« je v Bremenu, kjer razklada tovar
- P/1 »ROG« je na poti v Ghent in prispe 20. junija v Durban
- M/1 »TRBOVLJE« je 13. junija prispejala v Baltimore, kjer kompletira tovar
- P/1 »ZELENGORA« je 13. junija odpeljala iz Manchestra, kjer je raztovarjala

Razstava fotografij

Ob 10-letnici Ljudske tehnike koprskega okraja je bila v okviru razstave LT tudi prva okrajna razstava amaterske fotografije. Zanj so bile razpisane nagrade, katere je strokovna žirija podelila takole:

Prvo nagrado si delita Franc Habe iz Postojne za »Jesenski motiv ob Pivki« in Jože Štrumbelj za barvno fotografijo »V burji«. Drugo nagrado si delita Franc Hribar in Ernest Vrhovnik, tretjo pa je prejel Ernest Vogrič.

Pionirska fotokrožka osnovne šole »Pinka Tomaziča« iz Kopra in osnovne šole Dekani sta bila nagrajena s fotoaparatom. Upajmo, da bo ta razstava vzpodbuda za razvoj kvalitetnejše umetniške fotografije v našem okraju.

V avgustu bo na Reki razstava umetniške fotografije pod naslovom »MORJE« z zelo široko tematiko v zvezi z morjem. Potrebno je, da se te razstave udeležijo tudi fotoamaterji našega okraja z deli, ki bodo pokazala razvoj slovenske obale in njenih prebivalcev. Jože Štrumbelj

Trgovina in turizem ob našem morju

Trgovina je v koprskem okraju tista gospodarska panoga, ki ni najbolj zaostala le v primerjavi z drugimi deli Slovenije, marveč tudi v primerjavi z drugimi gospodarskimi dejavnostmi samega okraja, razen še v gradbeništvu. Vzroki za to so subjektivni in objektivni: nesodobni lokali in skladišča, premajhna specializacija, zastarele poslovalne metode, premajhne investicije in obratna sredstva itd. Zlasti investicije nikakor niso ustrezale nujnim potrebam po napredku trgovine v teh zadnjih letih, ko se je število domačega prebivalstva stalno večalo, ko je postajal dotok ljudi v malem obsejnim prometu vedno močnejši in ko se je število turistov podvojilo in potrojilo.

Kratko in malo: trgovina v našem okraju — in še posebej v turistično važnem obalnem pasu — ne ustreza več stvarnim potrebam. Tega se vsi zavedamo, zato pa so letos tako v okrajnem kot v občinskih proračunih določeni za dvig trgovine znatno večji zneski kot vsa prejšnja leta. Dobro se pa seveda tudi zavedamo, da bodo prišla ta sredstva do veljave šele na tisen ali celo komaj prihodnje leto. Vendar so stvari, katere moremo kljub vsemu vsaj nekoliko izboljšati že pred pričetkom glavnega navala domačih in tujih turistov. O tem smo imeli zadnje tedne več posvetovanj in ugotovitve so bile bolj ali manj vedno enake ali vsaj podobne.

Najprej je treba nujno poskrbeti za to, da bodo trgovine kljub slabim in tesnim lokalom čiste in okusno urejene in ne kakor skladišča. Posebno pozornost je treba posvetiti izlozbam. Vanje spada le kvalitetno, nikakor pa ne slabo, nomečkano in neavljivo blago. Roloji morajo biti dvignjeni tudi zvečer, ob praznikih in nedeljah. Zvečer naj v izlozbah svetijo luči. Prodajalne naj bodo odprte tudi ob sobotah popoldne, zato na zaprte morda v ponedeljek popoldne ali izmenoma med tednom. Ustanovi naj se tudi še več non-stop trgovin.

Posebno skrb je treba posvetiti prodajnemu blagu, ki naj nudi možnost za večjo izbiro, tako glede vrste in vzorcev kot kvalitete. Razne vrste blaga morajo biti stalno naprodaj, ne le od časa do časa. Pri tem naj se vodstva zgledujejo po trgovinah v Ljubljani, Celju, Kranju itd. Specializirane trgovine in trafike naj bodo založene z res kvalitetnimi turističnimi spominki in ne s kičem. Največja skrb naj se posveti zlasti še trgovinam s sadjem in zelenjavo. Oboje mora biti sortirano po kvalitetah in cenah. Nehati se mora praksa, da dobi kupce po enaki ceni lahko najboljše ali tudi najslabše sadje. Turist mora dalje imeti priložnost, da si kupi sadje tudi ob nedeljah in praznikih.

LOVCI NA KOPRSKEM SO PREGLEDALI SVOJE DELO V MINULEM POSLOVNEM LETU 1959/1960

V korak s splošnim družbenim razvojem

Minulo nedeljo so se zbrali v Kopru delegati petnajstih lovskih družin lovske zveze Koper, ki so zastopali 448 članov zelene bratovščine, na redni letni občni zbor svoje zveze.

Po obširnem poročilu upravnega odbora zveze, pa nadzornega odbora in drugih organov upravljanja lovske organizacije v minulem letu so v razpravi obdelali še nekatera pereča vprašanja s področja kinologije, strelstva, lovnega turizma, odnosov v lovstvu, finančno-materialna vprašanja, čuvajske službe, gojitve divjadi in upravljanja z lovišči, odnosov s področnimi organi ljudske oblasti, odnosov med družinami in sosednimi zvezami, administrativni službi in povezavi z varnostnimi organi. Vsa ta vprašanja je v glavnem izčrpano in obširno obdelalo poročilo upravnega odbora; to bo hkrati napotilo za delo v prihodnjem obdobju.

Lovska organizacija koprške zveze se lahko pohvali z nekaj lepimi uspehi. Tako je uspela uveljaviti po lanskih izrednih zdaj

redne predpisane izpite za vse svoje članstvo, izdelala je kataster lovišč z vsemi potrebnimi podatki, potrebnimi za začetek koordinirane akcije za bon tiranje lovišč — se pravi, za njihovo napolnitev z divjadjo, ki posameznemu področju in njegovim razmeram najbolj ustreza. Lepi uspehi so bili doseženi tudi na področju pokončevanja roparic in drugih škodljivcev; trije lovci, ki so se pri tem delu najbolj izkazali, so prejeli denarne nagrade v znesku 20 tisoč dinarjev.

Ostaja pa še nekaj nalog, ki jih bo treba slej ko prej izpolniti. Ugotovili so namreč, da posebno mala divjad (zajci, fazani) bolega za črevesnimi zajedavci, ki zmanjšujejo življenjsko silo divjačine. Mnogokje so lovci zasledili močno trakuļjavost pri živalih. Velik vzrok neodpornosti do boleznij je gotovo delna degeneriranost živali, ker vsa leta po osvoboditvi (prej pa tudi gotovo ne, vsaj v vojnih letih) ni bila nikjer osvežena kri z nasaditvijo divjadi od drugod. Lovci na Koprskem imajo zagotovila republi-

škega lovskega foruma, da bodo letos lahko dobili določeno število živih zajcev za razplod, razen tega pa so se obrnili tudi neposredno na vojvodinske lovske zadruge in si tudi tam zagotovili nekaj živali.

Še ta mesec bo Lovska zveza Koper priredila enotedenski seminar za lovske čuvaje, nakar bodo ti zapriseženi. Lovske družine na Koprskem imajo namreč že toliko sredstev, da bodo lahko (in tudi morale) nastavile lovske čuvaje, kar bo neposredno vplivalo na splošen napredek lovstva na našem področju.

Ob koncu so izvolili nove organe upravljanja, v katere so prišli v glavnem skoraj vsi dosedanja člani, kar kaže, da so dobro opravljali svoje delo v minulem letu ali letih. Razen tega so te organe še razširili s komisijami, ki bodo v širšem sestavu laže reševale vprašanja posameznih področij dela, kot pa je lahko doslej opravljal posameznik v sklopu odbora.

Beseda o naših olepševalnih nasadih

Sloves Portoroža je bil že od vsega začetka turizma ob naši obali v njegovih parkih in cvetličnih nasadih. Isto velja za Opatijo in mnoga druga naša in tuja letovišča. Turist želi pač preživeti svoj odmor sredi lepe narave, ne v puščobi sivga mestnega zidovja ali sredi gole gmajne. To nam mora biti važno vodilo pri urejanju ostalih naših letovišč in turističnih krajev, zlasti še Ankaran, Kopa in sosednjih naselij.

Koprsko turistično in olepševalno društvo je razpisalo letos za 70.000 dinarjev nagrad za najlepša cvetlična okna in balkone na obmorskem ozemlju koprskih občine. Razpis je gotovo dobra vzpodbuda, vendar ni dovolj, da okrasimo samo okna in balkone, potrebno je, da uredimo primerno estetično tudi javne in zasebne nasade, parke in vrtove. Kar se tiče n. pr. javnih nasadov, je dosegel Koper svoječasno že uzorne rešitve, nikakor pa ne bi mogli tega v celoti in brezpopojno trditi za zadnji čas. Tudi letos smo z urejanjem javnih cvetličnih nasadov pozni, česar ni bila kriva samo muhasta pomlad. Pa tudi izbira cvetlic ni najboljša in je preskromna. Kapaciteta mestne vrtnarje ne zmora vseh javnih in privatnih potreb, čeprav bi jo lahko povečali.

Najslabše poglavje pa so nasadi drevoja in grmovja. Čenrav bi moralo biti brez vsake razprave jasno, da mora imeti pri nas prednost pred vsem drugim mediteransko zimzeleno drevje in grmovje, in to tako, ki je že izpričalo svojo prilagodljivost našemu ozemlju in podnebju, tega ne upoštevamo dosti, ponekod pa

sploh nič. Če se le ozremo po neposredni koprski okolici, bomo ugotovili, da so že trikrat zasadili drevje na nasipu ob cesti mesto Semedela. Najprej topole. Od teh ni že davno več sledu. Nato prave ciprese. Toda zasadili so jih v nepravem času, da so predolgo izkopane bile že suhe. Stale so precej denarja. Sledu o njih ni. Potem smo sadili neke vrste akacije. Tudi teh ni. Ob Semedeljskem kanalu se je zgodilo nekaj podobnega. Lani zasajene psevdopice so se večinoma že posušile ali se suše. Tudi te so stale precej denarja. In vendar je bilo vnaprej jasno, da so sadike že prestare, da ta vrsta ne spada tja in da iz vsega nasada ne bo nič. Ko bi bile vsaj prave ciprese!

Podobne eksperimente smo delali ob cestah na bonifiki. Nemo goče je urejen park (ki tako nikoli ne bo park) pri delavnica podjetja Autocommerce. Pri Stilu in Tomosu rastejo samo topole, kot da bi te bile značilne za našo mediteransko pokrajino. Če pa smo jih tam že zasadili, da bi čimprej dobili zelenje in senco, bi morali vmes nasaditi še počasno rastoče mediteransko zimzeleno drevje. Tega bi si bili v primerni drevesnici že davno lahkeje rastoče mediteransko zimzeleno drevje. Tako se je tudi zgodilo, da smo ostali brez sadik za ogoljeni park na Trgu revolucije, kjer so vrbe žaljke zaradi napačnega obsekavanja in boleznih poginile. Madomestili smo jih s palmami, razvrščenimi brez okusa kakor šahovske figure po igralni deski. Palme so lepe le v skupinah, nikoli ne tako osamljene. Prej še nekako sprejem-

ljivi park je postal s tem spričevalo neokusa in provincialističnega dilentizma. Ker letos teh napak ni več mogoče popraviti, bi mogli rešiti položaj vsaj z boljšo kombinacijo enoletnega cvetja.

Nobeno prizadevanje za ureditev lepih nasadov pa ne bo rodilo uspeha, če nasadov ne bomo zaščitili pred malimi in velikimi živalmi. Vsaj nekaj tednov bi morali poskrbeti za stalno nadziranje nasadov, ugotoviti uničevalce in jih najstrože kaznovati. Šola in dom bi morala resno poskrbeti za vzgojo otrok, ki uničujejo nasade iz gole objestnosti in neobčutljivosti za lepoto in življenje narave. Krivcev ne bi bilo težko izslediti. Vsak pasant jih vidi n. pr. že pri vsakodnevnem »prizadevanju«, kako bi čimbolj onesnažili vodometna na Trgu revolucije in v parku pred »Triglavo«. Oba sta prava koprška sramota. A kar je še večja sramota, je potuha, ki jo tem malim barbarom dajejo celo mnogi starši. Večino grehov, zagrešenih pri okrašanju mesta, bo mogoče popraviti šele čez leto ali v še daljšem obdobju, marsikaj pa je vmes tudi takega, kar se da napraviti pred glavno turistično sezono.

Kino

KOPER: 17., 18. in 19. junija ameriški film cinemascope POTEMNELI ANGELI, 20. 21. junija angleški film POVEST O DVEH MESTIH, 22. in 23. junija angleški film VREZI NJENO IME S PONOSOM.
IZOLA: 17. junija jugoslovanski film KOTA 905, 18. in 19. junija francoski vsta vion film VELIKI POKLAVAR, 20. in 21. junija angleški film VREZI NJENO IME S PONOSOM, 22. in 23. junija ameriški barvni film cinemascope VOZOVI NA ZAHOD.

PIRAN: 17. junija ameriški barvni film cinemascope VOZOVI NA ZAHOD, 18. junija ameriški barvni film cinemascope VELIKAN II. del in ameriški barvni film CAJ ZA DVA, 19. junija ameriški barvni film cinemascope VELIKAN II. del, matineja ameriški barvni film CAJ ZA DVA, 20. in 21. junija italijanski film NEZVESTE, 22. junija ameriški barvni film cinemascope LJUBI ME ALI PUSTI ME, 23. junija italijanski barvni film SIMFONJA LJUBEZNI.

PORTOROŽ: 17. junija ameriški barvni film cinemascope VELIKAN I. del, 18. junija ameriški barvni film cinemascope VOZOVI NA ZAHOD, 19. junija ameriški barvni film cinemascope CAJ ZA DVA, 20. in 21. junija ameriški barvni film cinemascope VELIKAN II. del, 22. junija italijanski film NEZVESTE, 23. junija sovjetski barvni film IVAN GROZNI.

SMARJE: 18. junija italijanski film ZALJUBLJENI, 19. junija angleški film POVEST O DVEH MESTIH, 22. junija angleški film PESEM MRTVIM LJUBIMCEM.

SKOFIJE: 18. junija angleški film POVEST O DVEH MESTIH, 19. junija italijanski film ZALJUBLJENI, 23. junija angleški film PESEM MRTVIM LJUBIMCEM.

SEZANA: 18. in 19. junija italijanski film VSTAJENJE, 21. in 22. junija jugoslovanski film DOBRI STARI PIANINO, 23. in 24. junija argentinski film DVA BREZ SONCA.

POSTOJNA: 17., 18. in 19. junija ameriški barvni film Vista vision KOVINSKA ZVEZDA, 21. in 22. junija ameriški barvni film Vista vision CLOVEK, KI JE PREVEČ VEDEL.

PRESTRANEK: 19. junija francoski film HEROJI SO UTRUJENI.

PIVKA: 18. in 19. junija italijanski barvni film MADAME BUTTERFLY, 22. in 23. junija jugoslovanski film POGON B.

OKRAJNO

PIONIRSKO PRVENSTVO

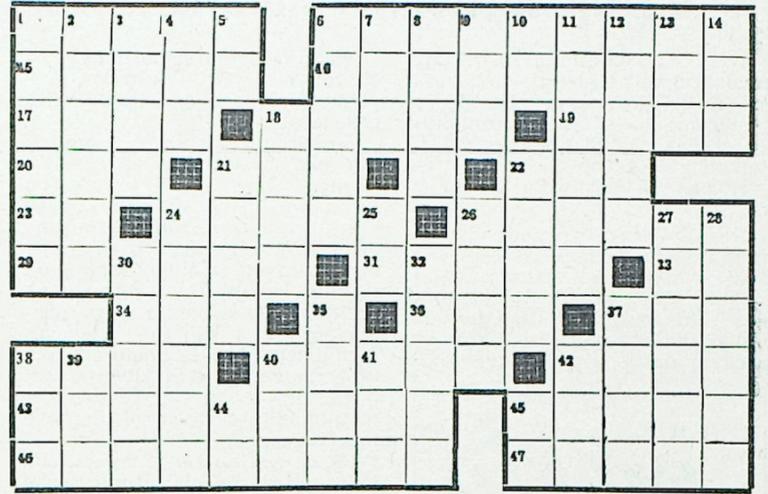
Preteklo nedeljo so se na koprskem štadionu sestala mlada nogometna moštva za naslov okrajnega prvaka pionirjev. Pomerilo se je pet moštev: TOMOS, Izola A in Izola B, Tabor, Postojna ter Gimnazija Koper. Po dopoldanskem tekmovanju so prišla v polfinale moštva TOMOS, Tabor in Gimnazija Koper. Sledilo je streljanje enajstmetrovk in sta se po izidih pomerila v finalu Tabor in TOMOS. Slednje moštvo je zmagalo z rezultatom 5:1. V moštvo novega okrajnega prvaka so bili najboljši mladi igralci Vižentin, Miklavčič in Škorjanc. P. V.

HIŠNIKA

ZA STANOVANJSKI BLOK S POTREBNO KVALIFIKACIJO SPREJME HIŠNI SVET, CESTA JLA 5, KOPER. DRUŽINSKO STANOVANJE V BLOKU.

Drago Gabriel

Križanka

Vodoravno: 1. veliko glasbeno delo, 4. naša ožja domovina, 15. sodobni hrvaški pisatelj (Slavko, »Svojega telesa gospodar«), 16. ruski pisatelj in znanstvenik, »oče ruske književnosti« (Miha-il), 17. tiskarsko delo, 18. moško ime, 19. znanost, 20. naplačilo, 21. češki verski reformator (Jan), 22. gora v Srbiji, 23. kratica za »Vojni odsek«, 24. dolg prečni drog, 26. črevesna kuga, 29. zemljevidna knjiga, 31. tonovska lestvica, 33. nemški predlog, 34. rimska boginja izobilja, 36. žuželka, ki boleče piči, 37. barva igralnih kart, 38. nakaz smeri, 40. divji grm, 42. Mesec, 43. naprava pri motornem vozilu za ublažitev tresljajev, 45. predsednik ZAR, 46. dvorna dama in ljubica, 47. naš polotok.

Navpično: 1. glasbeni interval, 2. junak številnih detektivskih romanov angleške pisateljice Agathe Christie, 3. ime italijanske filmske igralkice Martinelli, 4. nevarna bolezen, 5. enota ploskovne mere, 6. užitek, sladkoba, 7. zasledovanje divjačine, 9. domače govedo, 10. števniki, 11. literarna zvrst, 12. reka v Franciji, pritok Rhone, 13. halogena kemična prvina, 14. ime filmske igralkice Gardner, 18. upor, vstaja, 21. ime dankega pisatelja Andersena, 22. stara dolžinska mera (palec), 24. poročanje podrejenege starešini, 25. igralna karta, 26. blagajna, 27. eno od imen pesnika Rilkea, 28. glavno mesto Turčije, 30. plemenita, vedno zelena rastlina, katere listi so še danes simbol časti in slave, 32. reka, ki se pri Kranju izliva v Savo, 35. trditev v znanstveni razpravi, 37.

čas veseljačenja in norčij, 38. loščilo, 39. velika, noju podobna ptica, katere domovina je Avstralija, 40. vzdevek ameriške filmske igralkice Taylor, 41. sanje, 42. izrastek na glavi, 44. osebni zaimek, 45. stavčna nikalnica.

Mali oglasi

OB PRIHODU V TRST ne pozabite obiskati dobro znano trgovino Casa DELL'IMPERMEABILE V ULICI S. NICOLÒ 22. V njej dobite največjo izbiro moške, ženske in otroške konfekcije, dežnih plaščev, vse vrste vetrnih jopičev, bund, dežnikov itd. po najnižjih cenah. Zagotavljamo, da boste zadovoljni z nakupom v naši trgovini. Kdor dostavi odrezek tega oglasa, dobi poseben popust.

Ko pridete v Trst, napravite zanimiv sprehod od avtobusne postaje po ulici Carducci in Gheta do ulice Cellini št. 2. Ne bo Vam žal, kajti tam je znana manufakturna trgovina »MAGAZZINI ALLA STAZIONE« z bogato izbiro moške, ženske in otroške konfekcije, po zmernih cenah in za vsak okus. Vaša pot bo poplačana, ako obiščete »MAGAZZINI ALLA STAZIONE«, ulica Cellini 2, nekaj korakov od glavne postaje. Kdor pride s propustnico, ima poseben popust!

OBVESTILO

Dijaški dom v Kopru, Cankarjeva ulica 5, obvešča, da zaradi majhnega števila razpoložljivih mest ne bo mogel sprejeti vseh reflektantov, zato imajo prednost otroci padlih borcev in žrtev fašističnega terorja. Kandidati naj priložijo ročnjam vprašalno polje, kolkovano s 50 din državne takse, potrjene od ravnateljstva šole, v katero so se vpisali, potrdilo mladinske organizacije o delu v njej, morebitno priporočilo Zveze borcev in socialnega skrblstva. Prošnje s prilogami naj oddajo upravi Dijaškega doma najkasneje do 5. julija 1960, priložijo naj 20 din v znakah za odgovor o rešitvi prošnje, ki ga bodo prosilci prejeli do 10. julija 1960. Pozneje prispelih prošenj uprava doma ne bo mogla upoštevati, ker bodo do tega dne vsa mesta razdeljena.

Komisija za uslužbenske zadeve Občinskega ljudskega odbora Koper razpisuje naslednji

delovni mesti

1. bibliotekarja v Študijski knjižnici v Kopru in
  2. pisarniško moč.
- Pogoji:
- a) za delovno mesto pod 1), fakultetna izobrazba,
  - b) za delovno mesto pod 2), srednja ali nižja strokovna izobrazba.

Pravilno kolkovane prošnje z opisom dosedanjega službovanja in kratkim življenjepisom predložite Komisiji za uslužbenske zadeve Občinskega ljudskega odbora Koper, v 15 dneh po objavi razpisa.

Izšli sta 4. in 5. knjiga Večerove zbirke »ZA ZAPRTIMI VRATI« — ZAUPNI DNEVNIK GROFA CIANA v dveh delih

Knjigo, opremljeno s številnimi dokumentarnimi fotografijami, dobite v vseh knjigarnah, podružnicah časopisov, kioskih ter pri kolporterjih

Naročite jo lahko tudi neposredno v upravi Večera, Maribor, Gosposka ulica 23

RIŽANSKI VODOVOD Koper nudi zaposlitev na naslednjih prostih delovnih mestih:

TAJNIKA PODJETJA
VODJE ADMINISTRACIJE

STANOVANJE ZAGOTOVLJENO. PLAČA PO DOGOVORU.

OKRAJNO TEKMOVANJE LETALSKIH MODELARJEV

Doživetje za ljubitelje sinjih višav

Preteklo nedeljo se je zbralo na postojnskem letališču kar 70 mladih tekmovalcev — letalskih modelarjev — kar nedvomno kaže na veliko zanimanje mladine za ta lep in plemeniti šport. Resda je v pravi boj poseglo le 45 modelarjev, toda tekmovanje, ki sta ga organizirala v povezavi aero-

klub Postojna in Okrajni odbor LT Koper, ni bilo zaradi tega nič manj zanimivo — to tem manj, ker je bilo tekmovanje vzorno organizirano, prireditveni prostor pa celo ozvočen. Tekmovalci so bili razdeljeni v tri skupine, katerih vsaka je imela svojega vodjo. To nalogo so dobro izpolnili postojnski športni letalci in padalci. Prijetno preseneča prisotnost deklet-tekmovalk, ki so se z vso resnostjo uvrstile med mlade udeležence prireditve.

Tekmovanje je otvoril upravnik športne letalske šole ob navzočnosti funkcionarjev postojnskega aerokluba in predstavnikov OOLT Koper ter številnega občinstva, predvsem mladine, ki je ves potek tekmovanja spremljala z velikim zanimanjem. To vsakekor potrjuje zamisel, da naj bi postale take prireditve v bodoče stalna manifestacija letalskega modelarstva.

Lep sončni dan in vedro razpoloženje udeležencev tekmovanja je pripomoglo, da se je iz starta v start stopnjevalo zanimanje, kdo bo zmagovalec. Sam začetek tekmovanja je pokazal, da bo boj za prvo mesto hud, saj so se že prvi modeli po odklopu od startne vrvice obdržali na krilih 5 do 15 minut. Nekaj modelov je celo ušlo in lastniki so z žalostnim pogledom zrlji za delom svojih rok, ki je odplaval v sinje višave.

Izidi tekmovanja: Kategorija modelov Kolibri: 1. Zdravko Furlan, 2. Janko Srebotnjak, 3. Jože Bole — vsi Postojna. Kategorija modelov P-50: 1. Boris Morel, 2. Čedo Negovanovič, 3. Bojan Žgur — vsi Postojna.

Kategorija modelov A-2: 1. Dušan Vodeb, 2. Igor Grmek, 3. Ivo Jerina — vsi Sezana.

Po tekmah so bili razglašeni rezultati in podeljene diplome in nagrade. Sekretar OOLT Miro Okretič je pozval mlade tekmovalce še enkrat h kar najširšemu vključevanju mladine v ta zanimiv in koristen šport. Naj še pripomnimo, da je tudi na tej prireditvi prišla do izraza zamisel, da bi čimprej ustanovili organizacijo okrajnega športnega letalskega centra v Kopru, s sedežem v Postojni.

Radio KOPER

NEDELJA, 19. junija: 8.00 Domače novice — 8.05 Kmetijske oddaje: »Kmetijske zadruge v Hiški Bistrici potrebujejo močnejšo mehanizacijo« — Zbori proizvajalcev in vprašanja našega kmetijstva — Izkušnje drugih — 8.30 Z narodno pesmijo v nedeljsko jutro — 9.00 Naša reportaža: »Obisk med bodečimi oficirji JLA« — 9.30 Zabavni zvoki — 13.30 Sosedni kraji in ljudje — 14.00 Glasba po željah — 15.00 Poročila — 15.10 Zabavna glasba.

PONEDELJEK, 20. junija: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Poročila — 13.30 Poročila — 13.40 Kmetijski nasveti: »Kakšno je zdravstveno stanje živine na Goriškem« — 13.45 Zabavni ritmi — 14.30 Športni pregled — 15.00 Poročila — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 Nekaj samospjevov.

TOREK, 21. junija: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Poročila — 13.30 Poročila — 13.40 Kmetijski nasveti: »Znižanje proizvodnih stroškov mleka« — 13.45 Odlomki iz oper — 14.50 Glasbena medigra — 15.00 Poročila — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 Narodne pesmi.

SREDA, 22. junija: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Poročila — 13.30 Poročila — 13.40 Kmetijski nasveti: »Skropljenje vinske trte« — 13.45 Ritmi za klavir — 14.00 Odlomki iz opere »Melodije srca« — 14.30 Kulturni zapiski — 14.40 Igrajo mali domači ansambli — 15.00 Poročila — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 Slovenske narodne.

ČETRTEK, 23. junija: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Poročila — 13.30 Poročila — 13.40 Kmetijski nasveti: »Zaščita olj je najna« — 13.45 Ciganske melodije — 14.00 Glasba po željah — 15.00 Poročila — 15.10 Zabavna glasba.

PETEK, 24. junija: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Poročila — 13.30 Poročila — 13.40 Kmetijski nasveti: »Nekaj napotkov kmetijskim za drugim« — 13.45 Pevke in ritmi — 14.30 Domače aktualnosti: »Bogata vselbina bližnjim konferencam SZDL« — 14.40 Poje zbor primorskih študentov »Vinko Vodopivec« — 15.00 Poročila — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 Narodne izvaja na klavirju Borut Lesjak.

SOBOTA, 25. junija: 7.15 Glasba za dobro jutro, vmes objave in reklame — 7.30 Poročila — 13.30 Poročila — 13.40 Kmetijski nasveti: »Kako se lahko obvarujemo pred sušo« — 13.45 Domači odmevi — 14.30 Primorski tednik — 15.00 Poročila — 15.10 Zabavna glasba.

IZREDED USPEH JUGOSLOVANSKIH JADRALCEV

Med elito evropskih tekmovalcev Fafangel drugi

Ninčević šesti in Tončević sedmi

Konec prejšnjega tedna je bila v Tržaškem zalivu mednarodna regata jadrnic klase Star. Razen domačinov so se je udeležili tudi najboljši tekmovalci Jugoslavije, Švice in Francije. Zmagal je zasluzeno Francoz Debarge, drugo mesto pa je nepričakovano osvojil Koprčan Fafangel. Za seboj je pustil bivšega svetovnega in sedanjega evropskega prvaka Italijana Straulina, kar vsekakor dokazuje izredno formo Koprčana. Hkrati je treba naglasiti odlični uspeh Trogirčanov Ninčevića in Tončevića. Dolgoletni napor naših jadrnalnih organizacij so bili torej kronani z uspehom: Jugoslovani so se prerinili med evropsko elito!

Jugoslovani se v prvem dnevu regate niso povsem znašli, nato pa so začeli nizati uspehe. V drugem dnevu je bila najbolj zanimiva borba za drugo mesto med Italijanom Straulinom in Fafangelom. Merila sta se plovna objekta približno enakih kvalitete Merope III in Cha-cha III. Na koncu je odločala spretnost posadk. Fafangel in njegov flokist Janko Kosmina sta dokazala, da je močnejše razburkano morje njuna domena. V tej regati se je odlično uveljavila jadrnica Vesna, ki jo je vodil Tončević. Zasedla je četrto mesto in pustila za seboj vrsto znanih mednarodnih tekmovalcev, med njimi tudi Švicarja Brynerja. Tega tekmovalca je pustil za seboj tudi Ninčević, ki je osvojil 7. mesto.

Najbolj razburljiv je bil tretji dan regate. Morje je bilo še nekoliko bolj razburkano in Fafangel je prepričljivo prevzel vodstvo. Pri zavoju okoli tretje boje je pustil svoja glavna nasprotnika Debarge in Straulina že daleč za seboj. Potem pa je nastopila tradicionalna Fafangelova smola, ko se mu je nepričakovano zlomilo krmilo. Vsa spretnost ni nič pomagala: najprej ga je prehitel Debarge in nato še Straulina. Tudi v tej regati sta se Trogirčana uvrstila med prvo desetorico. Ninčević je bil šesti, Tončević pa deveti.

Četrta regata je bila repriza druge. Vsaj kar zadeva Fafangela, ki je spet prispel drugi na cilj. Zato pa sta zamenjala mesti Debarge in Straulina. Italijan je bil v tej regati nenadkriljiv in je s urejejšjo prednostjo prijadral na cilj. V tej regati se je spet uveljavila Vesna s četrtim mestom, medtem ko je bil Ninčević Vumir sedmi.

V zadnji regati je Fafangel na startu nekoliko zaostal in je prišel na cilj šele deveti. Zato pa sta Tončević in Ninčević še po večala svoji uspehi iz prejšnjih regat. Tončević je bil tretji, Ninčević pa četrti. Opaziti smo, da relativno mirna morska gladina nekoliko manj leži Fafangelu kot razburkana. Zelo verjetno bo moral še nekoliko izpopolniti tehnično vožnje v šibkejšem vetru.

Številni strokovnjaki, ki so prisostvovali tekmovalstvu za pokal »T. Nordio« v Tržaškem zalivu, so soglasno ugotovili, da so bili Jugoslovani največje presenečenje tekmovalstva. Uveljavilo se je njihovo visoko tehnično znanje in tudi objekti. Nas je predvsem razveselil uspeh Vesne. To je jadrnica domače konstrukcije, ki jo utegnemo serijsko izdelovati.

Naši tekmovalci se bodo pred dokončno odločitvijo, kdo bo zastopal Jugoslavijo v Napoliju, pomerili še na več tekmovaljih, med njimi tudi na mednarodni regati na jezeru Lago di Garda.

RIŽANSKI VODOVOD
priporoča potrošnikom,
naj štedijo z vodo!

Izredni občni zbor OŠO Koper

Po skoraj dveletni nedejavnosti Okrajnega šahovskega odbora, ki je zelo nevrsteno vplivala in zavirala množičnejši razmah organiziranega šahovskega življenja v posameznih okrajnih središčih, so se na pobudo šahovske zveze Slovenije pretekli petek zbrali v Izoli delegati posameznih šahovskih društev na izredni občni zbor. Po delnem poročilu nadzornega odbora o stanju okrajnega šahovskega odbora ter po poročilih o organizaciji šahovskega udejstvovanja v posameznih krajih, so delegati izvolili nov upravni in nadzorni odbor. V upravnem odboru so razen nekaterih marljivih šahovskih organizatorjev tudi zastopniki vseh ob-

- Končni izidi:
1. »Candide«, Albert Debarge iz Pariza 73 točk;
  2. »Cha Cha III«, Mario Fafangel (Slov. flota) 60;

KOŠARKA

Sto košev v Ilirski Bistrici

V predzadnjem kolu druge republiške košarkarske lige je Ilirska Bistrica visoko premagala Koper s 100:48. Postojna pa je izgubila v Ljubljani z Ilirijo s 37:87. Na lestvici vodi Ilirija z enakim številom točk kot Ilirska Bistrica, vendar z nekoliko boljšim količnikom. Koprčani so zadržali za eno mesto nižje, medtem ko je Postojna še zmeraj zadnja.

V Ilirski Bistrici ni šlo vse tako gladko, kot kaže izid. V začetku je bila igra izenačena in domačini so si po prvi četrtini priborili le dve točki naskoka. Pozneje pa se je razlika zmeraj bolj večala v korist domačinov, ko pa so morali zaradi petih osebnih napak zapustiti igrišče najboljši igralci Kopra, je bila katastrofa neizbežna.

Zmaga Ilirske Bistrice je povsem zaslužena. Menimo pa, da je izid pre-

visok. Svoj delček sta prispevala k temu rezultatu tudi sodnika iz Ljubljane, ki sta gostom prestogo dosegala osebne napake, domačinom pa marsikaj spregledala. Da se nekemu moštvu dosodi skoraj 50 odstotkov več osebnih napak kot drugemu, je res nekoliko nenavadno. Še bolj nenavadno pa je, da je Koper ostal na koncu le z enim igralcem na igrišču, ko pa je znano, da Koprčani prednjačijo v drugi republiški ligi s svojo mehkošto.

Ne glede na vse to, pa lahko ponovno potrdimo, da so domačini zmagali predvsem zato, ker so bili tehnično boljši in tudi hitrejši. Ob bolšem sojenju pa vsekakor razlika ne bi bila tako visoka! Najboljši igralec pri domačih je bil Lenarčič (34 košev), pri gostih pa Zerjal (16 košev).

ŠAH

Sivec novi prvak koprškega okraja

Med tednom so odigrali v Izoli zadnja štiri kola okrajnega šahovskega prvenstva. Izidi: Kovač—Mišura 0:1, Gerželj—Štefančič remi, Valenčič—Svec remi, Omladič—Šorli 1:0, Sivec—Kovač 1:0, Mišura—Gerželj 1:0, Štefančič—Omladič 0:1, Šorli—Valenčič 1:0, Kovač—Šorli 1:0, Gerželj—Sivec 0:1, Štefančič—Mišura 0:1, Omladič—Valenčič 1:0, Mišura—Omladič 1:0, Šorli—Gerželj 1:0, Svec—Štefančič 1:0 in Valenčič—Kovač remi. Prekinjena partija med Sivcem in Omladičem se je končala z zmago Sivca.

Končno stanje: prof. Sivec (Postojna) 6 in pol, Mišura (Izola) in Omladič (Koper) 5, Šorli (Piran) 3, Štefančič (Postojna) 2 in pol, Kovač (Koper) in Valenčič (Sežana) 2 in Gerželj (Koper) 1 in pol.

Prvo mesta je zaslužno osvojil Sivec. V vseh partijah je igral solidno, z močnim občutkom za pozicijo in tudi precej podjetno. Mišura in Omladič sta nekatero partije igrala pod svojimi možnostmi in tako sta zaostala kar točko in pol za zmagovalcem. Naslednja štiri mesta so zasedli štirje enakovredni mladi igralci. Med njimi je vsekakor najbolj nadarjen Kovač, ki pa je na turnirju slabše igral, kot smo navajeni. Zadnje mesto Gerželja je posledica očitne nerazpoloženi (gral je z zlomljeno roko). V mnogih partijah si je zgradil odlični položaji, tik pred časovno kontrolo pa je zaradi grobe napake zmagaje spremenil v poraze.

Na koncu naj pripomnimo, da je bil turnir prekratek, da bi bilo stanje na tabeli povsem realen odraz moči posameznih igralcev. V prihodnje bo potrebno stvar bolje pripraviti ter omogočiti udeležbo večjemu številu igralcev. Morda ne bi bilo napačno, če bi se spet oprjel turnirja za primorsko prvenstvo in predhod-

Tretjeplasirana nogometna enajstovica NK Tomos — Koper

ZAKLJUČEK PRIMORSKEGA NOGOMETNEGA PRVENSTVA

Tolmin prvi, Tabor drugi, Tomos tretji

V nedeljo je bilo na sporedu zadnje kolo primorskega nogometnega prvenstva. Izidi: Postojna—Adria 1:4, Tabor—Anhovo 5:1, Sidro—Tolmin 2:4, Rudar—Tomos 6:1 in Branik—Ilirska Bistrica 3:0 p. f.

Zadnje kolo ni prineslo na vrhu nobenega presenečenja in tako sta Tolmin in Tabor ohranila priborjeni poziciji. Zdej čakajo obe moštvi na fizična kvalifikacijska tekmovalja. Tolmin bo moral že v prvem kolu vzgrizniti v trd oreh, saj se bo srečal z bivšim članom zvezne lige Nafto iz Lendave.

Od nedeljskih tekem je treba na prvem mestu omeniti odlično igro Tolmina v Piranu. Izid je preizek v korist gostov, ki so vso tekmo lepo kombinirali, vendar jih je po mnenju nekaterih gledalcev sodnik oskodoval. Presenetila je tudi odlična fizična kondicija gostov. Tolminci so proti koncu tekme igrali prav tako sveže in poletno kot v začetku.

Tudi Tabor je prepričljivo zmagal nad Anhovim. Dve točki si je zagotovil že v prvem polčasu, medtem ko

so v drugem polčasu igrali domačini preveč udobno. Zdej je sicer vseeno, ko je Tolmin zmagal, toda v primeru zmage Sidra, bi prav zaradi količnika izgubili prvo mesto.

Adria je pripravila eno največjih presenečenj v prvenstvu. Postojna na svojem igrišču še ni doživela tako visokega poraza. Stvar je še bolj boleča, ker je šlo za moštvo z repa lestvice. Adria je tokrat odlično igrala in njeni zmagi ni kaj oporekati. Lahko bi bila celo višja! Po-

stojni pa je treba povedati v opravičilo, da so bili nekateri igralci pred tednom dni v Idriji poškodovani in da je tokrat nastopila v zelo oslabiljeni postavi. Kljub temu pa to ni zadostno opravičilo za tako visok poraz. Domačini so bili namreč premalom borbeni!

Katastrofalen poraz Kopra v Idriji je prišel nepričakovano, zlasti zato, ker je Tomos slavil pred tem tri zaporedne zmage, med drugim tudi v Tolminu. Tokrat so Koprčani povsem odpovedali. Zmaga Rudarja bi bila lahko še višja, če ne bi vratar rešil nekaj kritičnih situacij. Glavni krivec poraza je vsekakor tehnično vodstvo Kopra, ki se je tokrat pokazalo kot povsem nesposobno prilagoditi koncept igre majhnemu igrišču. Namesto, da bi forsirali igro dolgih pasov z umaknjim srednjim krilcem, so se Koprčani gnetli nekje po sredi igrišča in drug drugemu delali napoto. Rudar je igral preprosto: utrdil je obrambo, za kombinacije po sredi igrišča se sploh ni zmenil, napadalci pa so streljali iz vseh pozicij. Res pa je tudi, da je težko razumeti nogometne forume, ki na tako neprijetnem igrišču dovoljujejo nogometno igro. Pri tem ne mislimo samo na dimenzije, marveč tudi na samo ploskev, kjer niti ni potreben kdo ve kako oster start, da te peljejo z zvito ali z zlomljeno nogo v bolnišnico. Dovolj zgovoren primer je Postojna, ki na tekmi z Rudarjem ni bila ob dve točki, marveč tudi ob štiri igralce.

Končna zmaga je vsekakor zaslužno pripadla Tolminu. To moštvo je pokazalo v obeh delih prvenstva najbolj solidno igro, največ nogometnega znanja, največ borbenosti in tudi največ vzdržljivosti. V drugem delu prvenstva so doživeli le en poraz, ko so nastopili brez svojega kapetana Mirka Filija.

Tabor je največje presenečenje letošnjega prvenstva. Moštvo se je za spomladanski del prvenstva dobro pripravilo in šele poraz na domačem igrišču proti Tolminu jim je odvzel prvo mesto. Vsekakor pa bodo morali Sežančani poskrbeti za lasten nogometni naraščaj, če si bodo hoteli zagotoviti kontinuiteto uspehov.

Tomosu je pomagala do tretjega mesta nepričakovana zmaga v Tolminu. Moštvo preživlja hudo krizo zaradi zamenjave starih igralcev z mladimi. No, mladi so od tekme do tekme boljši in prihodnjo sezono si lahko obetajo kaj več kot tretje mesto!

Moštva med tretjim in devetim mestom so približno enakih kvalitete. Največji vzpon je vsekakor napravil Branik, močno pa je nazadovalo Sidro. Rep lestvice ni doživel bistvenih sprememb. Treba pa je le pohvaliti Adrio, ki letos igra precej bolje kot lani. Tudi Ilirska Bistrica je napredovala, saj je nabrala največ točk prav v srečanjih z moštvi z vrha lestvice. Končno naj še pripomnimo, da skoraj vsem moštvom primumnimo, da se bodo v prihodnje morali zvežeje drugo leto bolje, saj so začeli tako v koprskem kot v goriskem okraju misliti na instruktorske nogometne tečaje.

Lestvica:

Tolmin	20	13	4	3	58:25	30
Tabor	20	13	2	5	62:38	28
Tomos	20	11	2	7	39:27	24
Branik	20	10	3	7	46:23	23
Postojna	20	10	3	7	46:37	23
Primorje	20	8	4	8	35:44	20
Rudar	19	9	1	9	56:43	19
Sidro	19	7	3	9	29:28	17
Adria	20	7	2	11	39:59	16
Anhovo	20	2	4	14	25:59	8
Il. Bistrica	20	3	2	15	18:67	8

Obvestilo

UPOKOJENCI OBČINE KOPER

Odbor Društva upokojencev v Koprju poziva vse tiste člane, ki se še niso prijavili za legitimacijo za znižano vozno, naj to storijo še ta mesec ali v začetku julija. Vse člane, tiste, ki so se že prijavili, in tiste, ki se bodo še prijavili, pa opozarjamo, naj legitimacijo dvignejo do konca julija, ker bo društvena pisarna v avgustu zaprta!

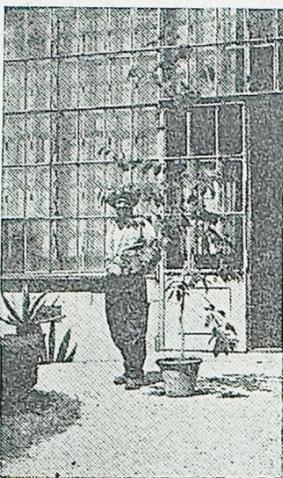
ZMAGA KANALA

V prvenstveni tekmi republiške odbojarske lige so Kanalčani na svojem igrišču zaslužno premagali ljubljanskega Poštarka s 3:1.

V Sežani prvi pridelek prave kave

Okrog Novega leta dozori pomaranče in limone, v tem času pa dozori tudi plodovi kavovca. In tedaj bodo obrali v Sežani prvo zrnje prave kave. Pridelka res ne bo veliko, da bi kazalo omejiti uvoz, saj bo kave le za prigrizke in bi si z njo ne mogli skuhati dosti več kot dve »turški«. Sicer pa v Sežani ne goje kave za potrebe široke potrošnje, marveč za svoj botanični vrt, ki sodi po svojem inventarju in svoji lepoti med najbolj bogate in najlepše v Jugoslaviji. Zrnje bodo vsadili v cvetlične lončke in vzgojili nova drevesca. Ker uspeva kava le tam, kjer pada živo srebro največ do 8 °C nad ničlo, bodo gojili kavovce v rastlinjaku in tu bodo čakala drevesca botanika, ki bo tako podjeten in tako smel kot Mičurin, da bi ga s križanjem ali aklimatizacijo prilagodil našemu

podnebnju. Morda bo komu nekoč to uspelo in tako bi lahko pridelovali ta »zlahten«

sad tudi pri nas. — Na sliki: Vrtnar Vrtovec ob drevescu kavovca, ki ga je sam vsadil in sam vzgojil.

Miniaturna lokomotiva na gornji sliki ni navadna igračka, kot bi morda kdo mislil na prvi pogled, marveč ima kaj resno nalogo. Uporabljajo jo na univerzi v Michiganu (ZDA) za merjenje stopnje radioaktivnosti, ki se je naleže v atomskem reaktorju te znanstvene ustanove. Ko pripelje iz zavarovalne pregrade cementa in svinca, ji z navadnim Geigerjevim števcem merijo količino izžarevanja

ATOMSKI POSKUSI

Sovjetski biolog Kuzin svari pred nadaljevanjem poskusov z jedrskim orožjem. Nadaljevanje poskusov z atomskimi bombami, pravi ugledni sovjetski znanstvenik, bi povzročilo na svetu od 100 tisoč do 200 tisoč obolenj na leto. Žrtve bodo dobile raka v kosteh in v krvi, pa tudi druge bolezni.

V Ameriki se vedno bolj uveljavlja sistem bančnega poslovanja s tekočimi računi vseh zaposlenih ljudi in plačevanje s čeki tudi za manjše nakupe v trgovini in drugod. Seveda se pri tem pripetijo, da marsikdo skuša pri tem vnovičiti ček, ki nima pokritja v banki, čeprav so za to določene ostre kazni. Ker so mnoge trgovine na ta način izgubile precej denarja, so prišle na izvirno zamisel: dale so izdelati poseben fotoaparati, ki pri blagajni hkrati fotografirajo ček in osebo, ki ga je predložila. Če potem ni kaj v redu, je na podlagi slike lahko najti krivca. Slika kaže, kakšen posnetek napravi omenjena aparatura

Prva diplomirana črnka z univerze v rasističnem središču ZDA Little Rocku v Arkansasu je Carlotta Walls, o kateri smo že pisali pred leti, da so jo morali k vpisu na univerzo in pozneje k predavanjem spremljati policaji, ker so se belci z vso silo upirali odloku Zveznega vrhovnega sodišča o enakopravnosti vseh ras v ZDA in je temu nasprotoval celo sam guverner države, zloglasni Faubus, ki je napravil iz Little Rocka simbol rasne nestrpnosti belcev nasproti črnemu ali mešanemu prebivalstvu. Vendar pa je Carlotta uspela in danes ima v rokah prvo diplomu za črnskega študenta na jugu ZDA

Neka angleška tovarna je te dni dala na trg posrečeno počitniško vozilo, ki se da priklopiti k vsakemu osebnemu avtomobilu in se po potrebi spremeni v pravi hotel na kolesih. Odpre se in že je tu šotor za štiri osebe z vsemi pritlikinami, kuhalnimi napravami in vsem drugim, kar je potrebno za dober počutek na počitnicah v naravi. Naprava stane vsega okrog 250 tisoč dinarjev

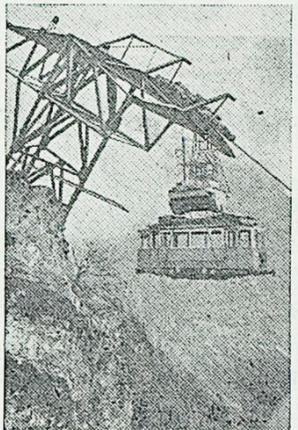
Demonstracije proti nameravanemu obisku ameriškega predsednika Eisenhowerja na Japonskem in proti sklenitvi vojaške pogodbe med obema deželama so posebno v Tokiju in drugih večjih mestih dežele vzhajajočega sonca zavzele izredno velik obseg. Ike pa se je kljub temu odločil, da pride na Japonsko. Policija je podvela stroge varnostne ukrepe. Na sliki je videti, kako se policaji dajejo s skupino študentov, ki so v Tokiju demonstrirali proti vladnemu predsedniku Kishijū in njegovi politiki

NAJ ŽIVI PRAH!

Profesor na Visoki tehnični šoli v Karlsruhe dr. Max Dümm je v nekem predavanju dejal, da prah ni tako škodljiv, kakor ljudje na splošno mislijo. S poskusmi je ugotovil, da dajo krave, ki pojedjo skupaj s krmo še kilogram in pol prahu, več mлека, kakor tiste, ki dobiyo čisto hrano. Ugledni profesor priporoča, naj kmetje pasejo krave ob neasfaltiranih cestah.

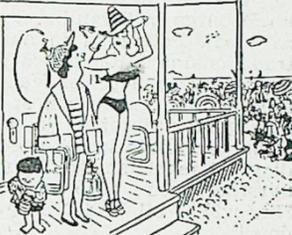
Angleška kraljica Elizabeta je podvržena človeškim slabostim, kot vsak zemljan, ki ima le dovolj denarja, da se lahko udeleži konjskih dirk in morebiti celo stavi na določene konje ali pa ima na hipodromu celo svoje dirkače, kot jih ima kraljica. Vidimo jo na hipodromu v Epsomu, kako si griže nohte, dokler ni trenutek kasneje poskočila in vzklikala od veselja, ker se je na čelo dirke prebil jockey z njenimi barvami na konju iz njenih hlevov

Po dolgih letih službe na ulicah Zürichu v Švici je tramvajski voz na sliki doslužil v tem mestu, nadaljeval pa bo na neki poštni liniji na gorskem masivu Glarona, kamor so ga morali potegniti z žično železnico (na sliki)

Studentke v Bostonu v ZDA so začele z neumnostjo, ki se je kmalu razširila po vsej Ameriki. Na kolena so si bolj ali manj umetniško začela upodabljati v oljni tehniki portrete svojih junakov in princev iz sanj ali resničnosti. Pri hoji ali drugačnem premikanju kolen delajo tudi narisani obrzi različne grimase, ki povzročajo seveda salve smeha. Kroničarji pa ne povedo, kako gre tem študentkam sicer v šoli in pri študiju

— Vas ne moti, če smo z vami, gospodična? Samo tako namreč lahko upamo, da nas bo mož našel v takšni gneči na peščini...

— Ej, Silvo, nehaj že s tem stiskanjem trebuha, kadar srečamo kakšno lepo damico...

R. L. STEVENSON

Nenavaden primer

18

Če nameravate ubrati drugo pot, se vam bo razmaknila megla in ugledali boste neslutena obzorja; pred oči vam bo stopilo novo področje znanosti, videli boste novo pot do slave in moči. Zagledali boste čudež, ki bi mogel omajati dvome samega satana.

— Gospod, — sem rekel zbrano kolikor sem le mogel in čutil, kako je moja prisebnost ponesečeno zaigrana. Zelo zagonetno se izražate, zato se nikar ne čudite, da vas poslušam in da ne verjamem v to, kar govorite. Vendar sem že pregloboko zabredel, ko sem napravil nekaj nenavadnih in nerazumljivih uslug, da bi obstal sredi poti in ne bi videl konca.

— Dobro, — je rekel obiskovalec. — Lanyon, vedi, da si se zaklel: to, kar se bo zgodilo sedaj, je pod pečatom zdravniškega poklica. Rogal si se moči transcendentne medicine, posmehoval si se ljudem, ki so bili večji od tebe... In sedaj glej!

Dvignil je kozarec do ust in ga na dušek izpil. Začul se je krik; neznanec je odrevenel, se zazibal in se z roko ujel za rob mize; njegov pogled se je zastrmel nekam v daljavo, usta mu je skrivil hropeč vzdih. Opazoval sem ga z osuplimi očmi in opazil, da je nastala na njem nekakšna sprememba. Zdelo se je, kot da se veča in širi, obraz mu je postal mahoma črn, obrisi njegovih lic so se topili in spreminjali. Vzdrhtel sem in skočil na noge, se ves zbeگان in preplašen prilpepil ob zid in dvignil roke, da bi se ubranil pred to prikaznijo.

— Moj bog! — sem jecnil, — Moj bog! — Ponovl sem to nešetokrat, zakaj pred mojimi očmi je stal bleđ

in na pol osvečen ter tipajoč okrog sebe kot človek, ki je vstal od mrtvih — Henry Jekyll.

Ne morem se prisiliti, da bi ponovil tisto, kar mi je nato izpovedal. Kar sem videl, sem videl, kar sem slišal, sem slišal in vse se mi je zagabilo. Vendar se sedaj, ko mi je ta prizor že nekolikanj zbledel, vprašujem, ali v to verjamem ali ne. Ne morem odgovoriti. Od tega dne dalje je zgubilo življenje zame ves svoj mik in smisel, mori me nespečnost in vsak hip me prevzema smrtni strah. Čutim, da so mi dnevi šteti in da moram umreti, vendar še ob zadnji uri ne bom mogel verjeti tega, kar sem bil doživel. Rad bi Ti zaupal le eno stvar, dragi Utterson (če lahko primoráš svoj razum, da v to verjame) in to bo več kot dovolj. Bitje, ki me je tisto noč obiskalo, je bilo, po Jekyllovem lastnem priznanju, poznano pod imenom Hyde in je bilo preganjano v vsakem delu države kot morilec sir Carewa.

POPOLNA IZPOVED HENRYJA JEKYLLA

Rodil sem se leta 18... v velikem bogastvu, obdarjen sem bil z odličnimi sposobnostmi, po narodi pa sem bil zelo marljiv. Laskalo in vzpodbujalo me je, da so me cenili pametni in spoštovani ljudje. Tako sem imel vse pogoje, na napravim častno in bleščečo kariero. Ena mojih največjih hibi je bila nekakšna nestrpna veselost in to takšna, ki bi lahko marsikoga osrečila, ki pa se ni skladała z mojo vročo željo, da držim pred ljudmi svojo glavo pokonci in da sem pred njimi zadržan in več kot resen. Tako sem začel, hočeš nočeš, svoj temperament in svojo pravo naravo brzdati in prikrievati. Ko sem prišel v zreła leta in sem se ozrl na pot, ki sem jo prehodil in na svoj položaj v svetu, sem bil že globoko zabredel v dvojno življenje. Marsikdo bi se zaradi tega trkal po prsih in se hvalil, jaz pa sem zardeval, ko sem se opazoval s svojega visoko postavljenega stojišča. Bolj kot nizkotnost mojih hibi, je napravila v moji duševnosti prepada nekakšna neučakanost mojih teženj; prepada, ki je zijał v meni med dobrim in zlim, je bil globlji in bolj nepremostljiv, kakor pri večini ljudi. Čeravno sem postal

zaradi tega velik dvočičnež, vendar nisem bil svetohli-nec. Tako ena kot druga stran moje narode je bila povsem resna. Kakor hitro sem pozabljal na obvladovanje (in sem zaradi tega zardeval, nisem bil več jaz; našel sem se šele ob laboratorijski mizi, ko sem se zatopil v svoje delo, da bi pripomogel k napredku znanosti, da bi lajšal žalost in trpljenje. Zgodilo se je, da je jelo postajati moje delo, ki je bilo usmerjeno k transcendentalnosti, vedno bolj uspešno in je jelo vedno bolj osvetljevati spoznanje o dolgoletni borbi med posameznimi in nasprotujočimi si težnjami moje duševnosti in mojega telesa. Z vsakim dnem in z obema deloma svojega razuma, z moralnim in intelektualnim, sem se vedno bolj približeval tisti resnici, ki sem jo deloma odkrıl in sem bil zato obsojen na tako strašen propad: da človek pravzaprav ni eno samo bitje, marveč dve. Pravim dve, zakaj moje spoznanje ne seže dlje od tega. Za menoj bodo prišli drugi, drugi me bodo na istem področju razglabljanja tudi presegli, vendar si upam trditi, da bodo za človeka in njegov notranji svet navsezadnje ugotovili in dokazali, da je pravzaprav le zbirka najbolj raznovrstnih, čudnih in neodvisnih podnajemnikov. Preko moralne plati svojega razuma in preko lastne osebnosti sem prišel do spoznanja o primitivni dvojnosti človekove duševnosti.

Če bi vsaka od teh dveh nravi sestavljala svojo posebno osebnost, sem rekel, potem bi bilo naše življenje rešeno vsega, kar je neznosno; podlež bi šel lahko svoje pot, ne da bi ga pekla vest zaradi svojega mnogo bolj poštenega dvojnika, pravični človek bi pa s poštenim korakom in lahkim srcem iskal zadoščenja v dobroti in bi se mu ne bilo treba kesati zaradi zla, ki bi mu bilo tuje. Prokletstvo človeštva je v tem, da so ti neskladni snopi hočeš nočeš zvezani skupaj in da morajo ti nasprotujoči si dvojniki živeti v naši izmučeni zavesti. Kaj ko bi jih razstavili?

Do takšnega zaključka sem prišel v svojih razmišljanjih, ko mi je začelo tudi laboratorijsko delo osvetljevati ta predmet.